

JOSH McDOWELL

**MARANGOZDAN DA
ÖTE**

Marangozdan da Öte

[Josh McDowell](#)

Telif Hakkı/Copyright Josh McDowell, 2013

Originally Published by Zirve Yayıncılık

E-Kitap [Hristiyan Kitaplar](#) tarafından yapıldı. Daha fazla ücretsiz kitap indirmek için [sitemize ziyaret edin](#).

[Türkiye'de Kilise Adresleri](#)

İçindekiler

ÖNSÖZ

1. İSA'YI BU DENLİ FARKLI KILAN NEDİR?
2. İSA RAB Mİ, YALANCI MI, YOKSA DELİ Mİ?
3. PEKİ YA BİLİM?
4. İNCİL KAYITLARI GÜVENİLİR Mİ?
5. BİR YALAN UGRUNA KİM HAYATINI VERİR?
6. ÖLÜ BİR MESİH NE İŞE YARAR?
7. SAUL'A NE OLDUĞUNU DUYDUNUZ MU?
8. İYİ BİR İNSANI NASIL HAKSIZ ÇIKARABLİRSİNİZ?
9. GERÇEK MESİH LÜTFEN AYAĞA KALKSIN!
10. İSA'DAN BAŞKA BİR YOL YOK MU?
11. İSA YAŞAMIMI DEĞİŞTİRDİ

ÖNSÖZ

İSA MESİH, zamanımızdan hemen hemen 2.000 yıl kadar önce, insanlık dünyasına küçük bir Yahudi toplumu içinde katıldı. Hem yoksul bir aileye, hem de azınlıkta olan bir toplu-ma üyeydi ve dünyanın en küçük ülkelerinden birinde yaşı-yordu. Toplam 33 yıllık ömrünün yalnızca son üç yılında dün-yada bulunuş nedeni olan görevini yerine getirdi.

Bu nedenle kısa süren Ruhsal görevine karşın, İsa Mesih, bugün dünyanın her yerinde tanınmaktadır.

Zaten günlük gazetelerimizin tarihi bile İsa Mesih'in gel-miş geçmiş en büyük kişi olduğuna tanıklık etmeye yetmektedir.

Dalında ün kazanmış tarihçilerden biri olan H.G. Wells'e tarihte en kalıcı izi bırakan kişinin kim olduğu sorulduğunda; "Kişinin büyüklüğü tarihsel ölçülere göre ölçüldüğünde ilk sı-ranın İsa Mesih'e verileceği" yanıtını vermiştir.

Başka bir tarihçi ise, "Çağlar geçtikçe, kanıtlar şunu gös-termektedir ki; tarihi etkilemesi açısından, bu gezegen üze-rinde yaşamış en etkili kişi İsa Mesih'tir ve bu etki gün be gün dağ gibi büyümektedir" demektedir.

Kısacası, İsa'ya bakan birçok kişinin edindiği izlenim şudur: İsa Mesih tarih içinde yaşamış en yüce İnanç Dehası'dır. Güzelliği sonsuzdur ve egemenliği sonsuza dek sürecektir. İsa Mesih her yönden eşsizdir ve hiçbir şey O'nun ile kıyaslanamaz. Her şeyden önemlisi İsa Mesih olmadan tarih anlaşılamaz.

1. İSA'YI BU DENLİ FARKLI KILAN NEDİR?

Yakın zamanda, Los Angeles'te bazı kişilerle konuşuyordum. Onlara, "Sizce, İsa Mesih kimdir?" diye sordum. İsa'nın büyük bir din önderi olduğu yanıtını verdiler. Bu konuda onlarla aynı fikirdeydim. İsa Mesih büyük bir din önderiydi. Ama yalnızca bu kadarla kalmıyordu.

İnsanlar çağlar boyunca "İsa kimdir?" sorusu üzerinde ayrılıklara düşmüşlerdir. Oysa bir kişi hakkında bu kadar çelişkiye ne gerek vardır? Neden "İsa" ismi diğer tüm din önderlerinin isimlerinden daha fazla rahatsızlık yaratır? Neden in-sanlarla Tanrı hakkında sakin sakin konuşursunuz da söz İsa'ya gelince sohbet bitiverir? Nedir insanları bu denli rahatsız eden? Londra'daki bir taksiciye İsa'dan söz etmiştim. Adam hemen sözümü kesip şöyle dedi: "Din konusunda, özellikle İsa hakkında tartışmaktan hoşlanmam."

İsa'nın diğer din önderlerinden farkı nedir? Buda'nın, Konfüçyus'un isimleri neden insanları rahatsız etmez? Çünkü bu kişiler Tanrı olduklarını iddia etmemişlerdir. Oysa İsa, kendisinin Tanrı olduğunu öne sürmüştür. İsa'yı diğer önderlerden farklı kılan işte budur. İsa'yı tanıyan insanların, O'nun ne büyük iddialarda bulunduğunu fark etmeleri uzun sürmez. İsa kendisinin bir peygamberden ya da öğretmenden daha büyük olduğunu iddia etmiştir. Açık bir şekilde Tanrı olduğunu öne sürmüştür. Kendisini Tanrı'yla tek aracı, günahların bağışlanması için tek kaynak, kurtuluşun tek yolu olarak göstermiştir.

Bazı insanlara göre inanç çok dar ve özel bir kavramdır. Ama ne düşündüğümüz ya da neye inandığımız çok önemli değildir. Önemli olan konu, İsa'nın gerçek kimliğidir.

Yeni Antlaşma metinleri (*İncil*) bu konuda neler söylemektedir? Sık sık "Mesih'in Tanrılığı" deyişini duymaktayız. Bu deyiş, İsa Mesih'in Tanrı olduğu anlamına gelir.

Birİncil yorumcusu Sistemantik Din bilimi adlı çalışmada Tanrı'yı "varolan her şeyin kaynağının, desteğinin ve sonunun bulunduğunu

sonsuz ve mükemmel olan Ruh” ola-rak tanımlar. Müslümanları ve Yahudileri de içine almak üzere tüm din bilimcileri bu tanımı benimser. Din bilimi Tanrı’nın kişisel olduğunu, evrenin onun tarafından tasarlanıp yaratıldığını öne sürer. Varolan her şeyi destekleyen ve yönlendiren Tanrı’dır. Bu tanıma Mesih inancının eklediği tek nokta “aynı Tanrı’nın Nasıralı İsa olarak insan bedeni aldığıdır.”

Aslına bakılırsa, İsa Mesih bir isim ya da unvandır. İsa ismi “Kurtarıcı Rab” ya da “Rab kurtarır” anlamına gelen **Yesu** sözcüğünün Grekçe şekli turemiştir. Mesih unvanı ise “meshedilmiş olan” anlamına gelen Grekçe (ya da İbra-nice Mesiyah-Daniel 9:26) sözcükten turemiştir. ‘Mesih’ ün-vanı kırallar ve kahinler için kullanılırdı. Bu unvan, İsa’nın Eski Antlaşma’da (Tevrat) vaat edilen kahin ve kral olduğunu onaylıyordu. İsa ve Mesih inancı konusunda doğru bir anla-yışa sahip olmak için bu onaya gereksinimimiz olacaktır.

İncil, Mesih’i açık bir şekilde Tanrı olarak tanıtır. *İncil’de* Mesih’e verilen isimler yalnızca Tanrı’ya atfedilecek türdendir. Örneğin şu ayette, İsa’ya Tanrı denilmektedir: “Bu arada mübarek ümidimizin gerçekleşmesini, ulu Tanrı ve Kurta-ricımız İsa Mesih’in yücelik içinde gelmesini bekliyoruz (*İncil; Titus 2:13; ayrıca bkz. Yuhanna 1:1; İbraniler 1:8; Romalılar 9:5; 1. Yuhanna 5:20*). Kutsal yazılar İsa’ya, yalnızca Tanrı’ya verilecek sıfatlar vermektedir. İsa *İncil’de* kendi başına var-olan (*İncil; Yuhanna 1:4; 14:6*); her yerde bulunan (*Matta 18:20; 28:20*); her şeyi bilen (*İncil; Matta 17:22-27; Yuhanna 4:16; 6:64*); her şeye gücü yeten (*İncil; Matta 8:26-27; Luka 4:39 - 44; 7:24; 15; Vahiy 1:8*) ve sonsuz yaşama sa-hip olan (*İncil; Yuhanna 1:4; 1. Yuhanna 5:11,12, 20*) gibi sıfatlarla tanıtılmaktadır.

İsa, yalnızca Tanrı’ya verilmesi gereken onuru ve ta-pınmayı kabul etmiştir. Şeytan’la karşı karşıya geldiğinde şöyle demiştir: “Tanrı olan Rab’be tap, yalnız ona kulluk et” (*İncil; Matta 4:10*). Bununla birlikte İsa, insanların kendisine Tanrı gibi tapınmasına sesini çıkarmamıştır (*Matta 14:33, 28:9*). Üstelik bazen insanlardan kendisine tapınmalarını biz-zat istemiştir (*Yuhanna 5:23; İbraniler 1:16; Vahiy 5:8-14’le karşılaştırın*).

İsa’nın izleyicilerinin çoğunluğu tek Tanrı’ya

inanan Yahu-dilerdi. Tümöyle tek Tanrı inancı taşımalarına karşın İsa'yı Tanrı'nın beden almış hali olarak kabul ettiler.

Hele güçlü bir *Tevrat* eğitimi görmüş olan Pavlus'un, İsa'nın Tanrı olduğunu onaylaması, Nasıra'dan çıkan bir ada-ma tapınması ve Rab diye çağırması mümkün değildi. Ama Pavlus aynen böyle yaptı. Aşağıdaki sözleri söylerken İsa'nın Tanrı olduğunu dile getiriyordu: "Kendinize ve Kutsal Ruh'un sizi gözetmen olarak görevlendirdiği tüm sürüye göz kulak olun. Rab'bin kendi kanı pahasına sahip olduğu inanlılar top-luluğunu gütmek üzere atandınız" (*Elçilerin İşleri 20:28*).

Mesih, öğrencilerine, "Ben kimim dersiniz?" diye sordu-ğunda, Petrus şöyle yanıt verdi: "Sen, yaşayan Tanrı'nın Oğlu Mesih'sin" (*İncil; Matta 16:16*). İsa, Petrus'un yanıtını düzelt-meye kalkışmadı. Tam tersi doğruluğunu ve sözlerinin kayna-ğını onayladı: "Ne mutlu sana, Yunus oğlu Simun!" dedi. "Bu sırrı sana açan insan değil, göklerdeki Babamdır" (*İncil; Mat-ta 16:17*).

Yine İsa'nın yakın arkadaşlarından biri olan Marta, O'na şöyle demiştir: "Senin, dünyaya gelecek olan Tanrı'nın Oğlu Mesih olduğuna iman ettim" (*İncil; Yuhanna 11:27*). Bir de Nasıra'dan iyi bir şey çıkmayacağına inanan Natanyel vardır. Daha sonra İsa'ya "Sen Tanrı'nın Oğlusun, sen İsrail'in Kralı-sın!" (*İncil; Yuhanna 1:49*) diye iman etmiştir.

İstefan taşlanırken, "Rab İsa, ruhumu al!" diye bağırmıştır (*İncil; Elçilerin İşleri 7:59*). Yine *İncil'deki* İbraniler'in yazarı Mesih'ten Tanrı diye söz eder: "Ama Oğul için şöyle diyor: 'Ey Tanrı, tahtın sonsuzluk boyunca kalıcıdır.'" (*İncil; İbraniler 1:8*). Vaftizci Yahya, İsa'nın gelişini şöyle tanımla-maktadır: "... gök açıldı ve Kutsal Ruh, bedensel bir görünüm alarak güvercin biçiminde O'nun üzerine indi. Gökten gelen ses de, 'Sen benim sevgili Oğlumsun, senden hoşnudum' dedi" (*İncil; Luka 3:22*).

Ve elbette bir de "Kuşkucu" sıfatıyla tanınan Tomas'ın sözleri vardır. Ben Tomas'ı kendime benzetiyorum. Ben de es-kiden O'nun kadar kuşkucuydum. Tomas şöyle demişti: "O'nun ellerinde çivilerin izini görmedikçe, çivilerin izine par-mağımla dokunmadıkça ve elimi böğrüne

sokmadıkça inan-mam." O da benim gibi, "Bakın, insanlar ölümden falan diril-mezler ya da akılları başlarındaysa Tanrı olduklarını iddia etmezler. Bana kanıt lazım" demek istemişti. Tomas İsa'ya ilişkin kuşkularını dile getirdikten sekiz gün sonra İsa'nın öğ-rencileri yine evdeydiler. Tomas da onlarla birlikteydi. Kapılar kapalıyken İsa gelip ortalarında durup "Size esenlik olsun!" dedi. Sonra Tomas'a, "Parmağını uzat" dedi, "ellerime bak, elini uzat, böğrüme koy. İmansız olma, imanlı ol!" Tomas O'na, "Rabbim ve Tanrım!" diye cevap verdi. İsa ona, "Beni gördüğün için mi iman ettin?" dedi. "Görmeden iman eden-lere ne mutlu!" (*İncil; Yuhanna 5:16-18*). İsa, Tomas'ın ken-disini Tanrı olarak dile getiren sözlerini kabul etmişti. Tomas'ı tapınışı için değil, imansızlığı yüzünden azarladı.

Bu noktada bazı kişiler, Mesih hakkındaki bütün bu söz-leri Mesih' in kendisinin değil, başkalarının söylediğini öne sürebilirler. Çünkü okullarda öğretilenler, o zamanki kişilerin, bugün bizim yaptığımız gibi Mesih'i yanlış anlamış olduklarıdır. Başka bir deyişle İsa Mesih, Tanrı olduğunu iddia etme-miştir.

Bence Mesih bunu gerçekten de iddia etti. İncil metinleri Mesih'in Tanrılığını doğrulamakta ve onaylamaktadır. Birçok referans vardır ve bunların anlamları son derece açıktır. Me-sih'in Tanrılık iddiasının doğru olup olmadığına bakmak için İncil'i inceleyen bir iş adamı şöyle demiştir. "İncil'i okuyup da İsa'nın Tanrı olduğu iddiasında bulunmadığını söyleyen bir kişi, gün ışığında durup da güneşi göremediğini söyleyen biri kadar kördür."

İncil'in *Yuhanna* bölümündeki ile bazı Yahudiler arasın-da geçen bir tartışma görüyoruz. Bu tartışma, İsa'nın Sept gününde sakat bir adamı iyileştirmesinden kaynaklanmıştı. "Sept günü böyle şeyler yaptığı için Yahudiler İsa'ya zulmetmeye başladılar. Ama İsa onlara şu karşılığı verdi: 'Babam hala çalışmaktadır, ben de çalışıyorum.' İşte bu nedenle Yahudiler O'nu öldürmek için daha çok gayret ettiler. Çünkü yalnızca Sept gününü bozmakla kalmamış, aynı zamanda Tanrı'nın kendi Babası olduğunu söyleyerek kendisini Tanrı'ya eşit kılmıştı" (*İncil; Yuhanna 5:16-18*). Yahudiler neden böyle sert bir tepki göstermişlerdi?

Çünkü İsa, "Babamız" değil, "Babam" demiş, ardından da, "hala çalışmaktadır, ben de çalışıyorum" diye eklemiştir. İsa'nın bu iki deyişi kullanması kendisini Tanrı'yla ve Tanrı'nın etkinliğiyle eşit kıldığını gösteriyordu. Yahudiler Tanrı'ya "Ba-bamız" demezlerdi. Bunu yapsalar

bile "Babamız" sözcüğü-nün başına "göklerdeki" sözcüğünü eklerlerdi. Oysa İsa, böy-le yapmadı. Tanrı'ya "Babam" derken, Yahudiler'in başka tür-lü yorumlayamayacakları bir iddiada bulunuyordu. İsa, Tanrı çalışırken kendisinin, yani Oğul'un da çalıştığını söylüyordu. Yahudiler O'nun Tanrı'nın Oğlu olduğu iddiasını anladılar. Bu durum sonucunda, Yahudiler'in öfkesi büyüdü. İsa'ya yalnızca zulüm etmeyi tasarladıysa da sonunda O'nu öldürmek iste-diler.

İsa kendisini Tanrı'yla eşit kılmasının yanı sıra, bir de Baba'yla bir olduğunu iddia etmişti. Kudüs'teki anma bayramı sırasında, bazı Yahudi önderleri yanına gelerek O'na, Mesih olmasına ilişkin sorular sordular. İsa sözlerine, "Ben ve Baba biriz" diyerek son verdi (*İncil; Yuhanna 10:30*). "Yahudiler O'nu taşlamak için yerden yine taş aldılar. İsa onlara, 'Size Baba'dan kaynaklanan birçok iyi işler gösterdim' dedi. 'Bu işlerden hangisi için beni taşıyorsunuz?' Yahudiler şöyle cevap verdiler: 'Seni iyi işlerden ötürü değil, küfür ettiğin için taşıyoruz. İnsan olduğun halde Tanrı olduğunu ileri sürüyor-sun'" (*İncil; Yuhanna 10:31-33*).

İsa'nın Baba'yla bir olduğunu söylemesinin neden bu ka-dar tepki çektiğini merak edebilirsiniz. Bu deyişin ilginç bir özelliği Grekçesi incelendiği zaman ortaya çıkıyor. Grekçe uz-manı A. T. Robertson burada kullanılan "bir" sözcüğünün eril takısı taşımadığını, yansız olduğunu, bu yüzden de düşünce ya da amaç birliğini değil, "özde birlik" anlamı verdiğini orta-ya koymuştur. Sözlerine şunları eklemiştir: "Bu metnin ana tümcesi Mesih'in kendisiyle Babası arasındaki ilişkiyi açıkladığı son tümcedir. Bu yüzden Ferisiler son derece öfkelenmişlerdir."

O halde bu tümceyi duyanların kafasında, İsa'nın Tanrı olduğunu iddia ettiğine ilişkin kuşku kalmamıştır. İsa'nın söz-leri Yahudiler için küfürdü, bu yüzden kendi elleriyle İsa'yı cezalandırmaya kalktılar. Çünkü Yasa'ya göre küfürün cezası taşlayarak öldürmektir (*Tevrat; Levililer 24:16*).Ancak bu kişi-ler yasalara uymuyorlardı. Suç duyurusu yapıp infazı yetkili-lere bırakmalıydılar. Aşırı öfke gözlerini döndürmüştü.

İsa "küfür" nedeniyle taşlanmakla tehdit ediliyordu. Ya-hudiler O'nun öğretisini kesinlikle anlamışlardı, ama acaba bu iddiaların doğru olup olmadığını hiç düşündüler mi? İsa kendisini Tanrı'yla "doğada" ve "özde" sürekli eşit koşuyordu. Cesur bir tavırla şöyle iddialarda

bulunabiliyordu: "Beni ta-nısaydınız, Babamı da tanırıdınız" (*İncil; Yuhanna 8:19*). "Beni gören, beni göndereni de görür" (*İncil; Yuhanna 12:45*). "Benden nefret eden, Babamdan da nefret eder" (*Yuhanna 15:23*). "Öyle ki, herkes Baba'yı onurlandırdığı gibi Oğul'u da onurlandırın. Oğul'u onurlandırmayan, O'nu gönderen Ba-ba'yı da onurlandırmaz" (*İncil; Yuhanna 5:23*). Bu alıntılar İsa'nın kendisini yalnızca bir insan olarak değil, Tanrı'yla eş olarak gördüğünü ortaya koyuyor. İsa'yı, Tanrı'ya yalnızca biz-den daha yakın biri olarak görenler şu tümce üzerinde dü-şünmelidirler: "Baba'yı onurlandırdığınız gibi, Beni de onur-landırmazsanız, ikimizi de aşağılamış olursunuz."

Üniversitede edebiyat dersleri verirken, bir profesör yanıma geldi ve İsa'nın Tanrı olduğunu iddia eden ayetlerin yalnızca İncil'in *Yuhanna* bölümünde bulunduğunu, bunun da yazılan en son müjde olduğunu söyledi. Sonra da en erken yazılan müjdenin, yani Markos'un, İsa'nın Tanrı olduğuna iliş-kin en ufak bir iddiada bulunmadığını öne sürdü. Bu kişi Mar-kos'u ya hiç okumamış ya da okurken fazla dikkat etmemişti.

Söylediklerine karşılık olarak, İncil'in *Markos* bölümünü açtım. İsa Mesih'in günahları bağışlama yetkisine sahip olduğunu açıkladığı yeri buldum: "Onların imanını gören İsa felçliye, 'Oğlum, günahların bağışlandı' dedi" (*Markos 2:5;Luka 7:48-50*). Yahudi yasasına göre bu yalnızca Tanrı'nın yapabileceği bir şeydi. *Tevrat; Yeşaya 43:25* bu ayrıcalığa yalnızca Tanrı'nın sahip olduğunu gösteriyor. İsa'nın bu iddiasına karşılık orada bulunan bazı din bilginleri şöyle düşündüler: "Bu adam neden böyle konuşuyor? Tanrı'ya küfrediyor! Tek Tanrı'dan başka kim günahları bağışlayabilir?" Daha sonra İsa şöyle sordu: "Hangisi daha kolay, felçliye, 'Günahların bağışlandı' demek mi, yoksa 'Kalk, döşeğini topla ve yürü' demek mi?" (*İncil; Markos 2:6-9*).

Aslında bu iki tümceyi söylemek eşit derecede kolaydır, ama ikisini de yapmak tanrısal bir güç gerektirir. Elbette bir sahtekarın kalkıp birinci iddiada bulunması son derecede ko-laydır. Ancak İsa yalnızca konuşmakla kalmadı, hastalığı da iyileştirdi. Böylece insanlar ilk iddiasının doğru olduğunu gö-rebildiler. Bütün bunların üzerine İsa din önderleri tarafından küfür etmekle suçlandı. Dünya üzerinde yaşayan hiç kimsenin günahları bağışlama yetkisi olamazdı. Günah Tanrı'ya

karşı işlenir ve hepsini yalnızca Tanrı bağışlayabilir. Mesih günahları bağışlayabildiğine göre Tanrı olduğunu iddia ediyordu.

Bu bağışlama kavramı beni uzun bir süre rahatsız et-mişti.

Çünkü ne demek olduğunu anlayamamıştım. Bir gün fel-sefe dersinde Mesih'in kim olduğuna ilişkin bir soruyu yanıt-larken, İncil'deki ayetleri okudum. Bir okutman benim yoru-muma karşı çıkarak İsa'nın günahları bağışlamasının O'nun Tanrılığına kanıt sayılamayacağını öne sürdü. Bir kişinin baş-kasını bağışlayabileceğini, ama bunun o kişinin Tanrı olduğu anlamına gelmeyeceğini söyledi. Okutmanın söylediklerini dü-şünürken, din önderlerinin Mesih'e neden tepki gösterdikleri aklıma geldi. Evet, bir kişi, "Seni bağışlıyorum" diyebilir, an-cak bu yalnızca suçun işlendiği kişi tarafından yapılabilirdi. Başka bir deyişle, bana karşı günah işlediğinizde ben, "Sizi bağışlıyorum" diyebilirim. Ama Mesih'in yaptığı bu değildi. Felçli, Baba Tanrı'ya karşı günah işlemiş, İsa da kendi yet-kisiyle, "Günahların bağışlandı" demişti. Evet, kendimize karşı işlenen suçları bağışlayabiliriz, ama Tanrı'ya karşı işlenen suç-ları Tanrı'dan başkası bağışlayamaz. İsa'nın yaptığı işte buy-du.

Nasıralı bir marangozun böylesine cesur bir iddiada bulunmasına Yahudiler bu yüzden sert bir tepki göstermişlerdi. İsa'nın günahları bağışlama gücü yalnızca Tanrı'ya özgü olan bir ayrıcalıktı.

İncil'in *Markos* bölümünde ise İsa'nın yargılanışını görüyoruz (14:60-64). Bu dava, İsa'nın Tanrı olduğu iddialarına en açık örneklerden biridir: "Sonra başkahin topluluğun orta-sında ayağa kalkarak İsa'ya 'Hiç cevap vermeyecek misin? Nedir bunların sana karşı ettiği bu tanıklıklar?' diye sordu. Ne var ki, İsa susmaya devam etti, hiç cevap vermedi. Başkahin O'na yeniden, 'Yüce Olan'ın Oğlu Mesih sen misin?' diye sor-du. İsa, 'Ben'im' dedi. 'Ve sizler İnsanoğlu'nun Kudretli Olan'ın sağında oturduğunu ve göğün bulutlarıyla geldiğini göreceksiniz."

İsa ilk önce yanıt vermedi, bu yüzden başkanın sorusunu daha belirgin bir şekilde yineledi. İsa, "Yüce Olan'ın Oğlu Me-sih sen misin?" sorusuna, bu kez "Ben'im" diye yanıt verdi.

Mesih'in tanıklığı, O'nun **(1)**Yüce Olan'ın (Tanrı'nın) Oğlu olduğu; **(2)**Kudretli Olan'ın sağında oturduğu ve **(3)**Göğün bulutlarıyla geleceği iddiasında bulunduğunu ortaya koyuyor. Bu iddiaların her biri açık bir

şekilde Mesih'e ait peygamberliklerle bağlantılıdır. Üçünün de etkisi büyüktür.

Yahudi mahkemesi Sanhedrin, üç iddianın ne anlama geldiğini anlamıştır. Başkahin bunların üzerine giysilerini yırtarak, "Artık tanıklara ne ihtiyacımız var?" demiştir. Din bilginleri, İsa hakkındaki iddiaları kendi ağızlarından duymuşlardır. İsa kendi sözleriyle yargılanacaktır.

Düşmanca tavır takınmış olan tanıklardan daha sağlam bir kanıt olamaz. İsa'nın Tanrı olduğu iddiasında bulunması düşmanlarının nefretiyle de desteklenmiştir. Bu arada Yahudilerin cahil vahşiler olmadığını unutmamalıyız. Son derece kültürlü ve dindar kişilerdi. Bu yüzden hepsi fikir birliği içinde İsa'nın çarmıha gerilmesine karar verdiler. Karar en üst düzeye din önderlerinden oluşan, Tarsuslu Saul'un öğretmeni olan Gamaliyel gibi büyük din bilginlerini içeren yüce ulusal konseyden, Sanhedrin'den çıkmıştı. O halde İsa'nın kendisiyle ilgili tanıklığın ne olduğunu tam olarak görebiliriz. Yahudiler de İsa'nın Tanrı olduğu iddiasında bulunduğunu anlamışlardı. O halde önümüzde iki seçenek kalıyor. İsa'nın iddiaları ya küfüdü ya da kendisi gerçekten Tanrı'ydı. İsa'yı yargılayanlar bu iki seçeneği son derece net bir şekilde görmüşlerdi. Bu yüzden O'nu çarmıha gerdiler, sonra da şöyle alay ettiler: "Tanrı'ya güveniyordu... Çünkü, Tanrı'nın Oğluyum demişti" (*İncil; Matta 27:43*).

Başkahinin kendi giysisini yırtmasının anlamı ise şuydu: "Yasa Başkahinin giysisini kişisel durumlarda yırtmasını ya-saklamıştı (*Tevrat; Levililer 10:6; 21:10*). Ama yargıç olarak hizmet ederken, huzurunda edilen bir küfüre karşılık duyduğu tepkiyi göstermek için geleneklere göre giysisini yırtmıyordu. Bu durumda da Başkahin duyduğu üzüntüyü bu şekilde dile getirdi. Böylece İsa sözleriyle kendi kendini yargılamış oluyordu.

Ünlü bir yargıcın dile getirdiği gibi İsa'nın yargılanması olağan bir dava değildi: "Zanlının eylemlerinin değil, ama kimliğinin yargılandığı başka bir dava olmamıştır. Mesih'eyüklenen suçlama, mahkeme önündeki sözleri ve tanıklığı, Romalı valinin sorgulaması, çarmıhına asılan hafta, yalnızca tek bir soruyla, Mesih'in gerçek kimliğiyle ilgiliydi. "Mesih kim?" dersiniz, "O kimin oğludur?"

New York barosunun başarılı hukuk yazarı Yargıç Gay-nor, İsa'nın yargılanmasıyla ilgili olarak Sanhedrin huzurun-daki tek suçunun küfür

olduğuna dikkat çeker: "Bütün İncil metinlerinde İsa'ya yöneltilen suçlamanın küfür olduğu g-rülmektedir. İsa bir insanda bulunamayacak doğaüstü güce sahip olduğunu iddia ediyordu. Küfür işte buydu."

Davaların çoğunda, insanlar iŐledikleri suçlar nedeniyle yargılanırlar, ama İsa'nın davasında böyle olmamıŐtı. İsa yaptıklarından değil, kimliğinden dolayı yargılanıyordu (*İncil; Yuhanna 10:33*).

İsa'nın yargılanıŐı kendisinin Tanrı olduğu iddiasında bulunduğunu net bir Şekilde ortaya koyar. Yargıçlar da buna tanıklık etmişlerdir. Ama ayrıca, çarmıha gerildiği gün İsa'nın düşmanları da O'nun böyle bir iddiada bulunduğunu, doğ-ruladılar: "BaŐkahinler, din bilginleri ve ihtiyarlar da aynı Şekilde O'nunla alay ederek, 'BaŐkalarını kurtardı, kendini kurtaramıyor' diyorlardı. 'İsrail'in Kralı imiŐ! Şimdi armıhtan aşağı insin de, O'na iman edelim. Tanrı'ya güveniyordu; Tanrı O'nu seviyorsa, kurtarsın bakalım! Çünkü, 'Ben Tan-rı'nın Oğluyum' demişti" (*İncil; Matta 27:41-43*).

2. İSA RAB Mİ, YALANCI MI, YOKSA DELİ Mİ?

İsa'nın Tanrı olduğunu iddia etmesi, günümüz kuşkuçularının, O'nun yalnızca iyi bir ahlakçı ya da büyük şeyler söyleyen bir peygamber olduğu düşünceleriyle çakışıyor. Bu düşünceler aydınların bulabildiği tek mantıklı açıklamalardır. Çoğu insan da, bu düşünce biçiminin yanlışlığını görmeden doğruluğunu onaylar.

İsa, insanların kendi kimliği hakkında ne düşündüklerine büyük önem verirdi. İsa'nın kendisi hakkında söylediklerine ve iddialarına bakıp da O'nun yalnızca iyi bir ahlakçı ya da peygamber olduğu sonucuna varmak olanaksızdır. Zaten İsa da insanların böyle yanlış bir sonuca varmasını istememişti.

Tanrıtanıamaz bir geçmişe sahip olan Cambridge profesörlerinden C. S. Lewis bu konuyu net bir şekilde anlamıştı. Kendisi şöyle yazmıştır: "İnsanların İsa hakkında yaptıkları budalaca yorumlara son vermek isterim. Biliyorsunuz çok kişi İsa için 'Büyük bir ahlakçı ve peygamber olduğuna inanmaya hazırım. Ama sakın bana Tanrı olduğunu söylemeyin' diyor. İşte yanlışlık buradadır. İsa'nın söylediği şeyleri söyleyen ve iddia eden kişi yalnızca bir peygamber yada öğretmen olamaz. Bu kişi ya delidir - kendisinin devlet başkanı ya da Allah olduğunu iddia eden ruh hastalarının sayısı az değildir - veya Şeytan'ın ta kendisidir. Seçiminizi yapın. Bu adam ya gerçekten iddia ettiği gibi Tanrı'nın Oğludur, ya delidir, ya da hayal edebileceğinizden daha kötü bir şeydir."

Lewis sözlerini şöyle noktıyor: "İsa'yı deli diye tımarhaneye kapatabilir, yalancı olduğu için O'nu öldürebilirsiniz. Ya da ayaklarına kapanıp Rab ve Tanrı olduğu için tapınırsınız. Ama lütfen, İsa yalnızca büyük bir peygamberdir şeklin-de saçma bir yorumda bulunmayın. Çünkü kendisinin öyle bir iddiası yoktur."

İncil metinlerini ince eleyip sık dokuyarak yirmi sekiz yıllık bir inceleme yapmış olan bir aydın şöyle diyor: "İsa'nın Kendisi hakkında söylediği sözler birbirlerini o denli ince bir şekilde tamamlıyor ki, bunları soyut yönle çekip peygamber ya da ahlakçı anlamları çıkarmak olanaksızdır. Söylediği sözcüklerden kendisi hakkında olanları çıkarın. Bütün anlam-larını yitireceklerdir."

Yine Yale Üniversitesinden Mesih İnancı profesörlerinden biri şunları söylemiştir: "İsa'yı farklı ve önemli kılan öğretileri değildir. Aslına bakılırsa bunlar bile O'nun kim olduğunu açıkça ortaya koyuyor. Ama İsa'nın öğretilerini O'nun kimliğiyle birleştirin. İsa öğrettiği şeylerle kişiliğini hiçbir zaman ayrı tutmadı. O büyük bir öğretmendi, ama bu kadarla kalmıyordu. Tanrı'nın krallığıyla, insanın ödevleriyle ve Tanrı'nın kendisiyle ilgili öğretileri önemliydi. Ne var ki, İsa'nın kendisiyle ilgili şeyleri, öğrettiklerinden ayrı tutularak yorumlanmaya çalışılırsa bunların anlamı tümüyle yitirilecektir."

İsa Tanrı olduğunu iddia etti. Ve insanlara başka bir seçenek tanımadı. Bu iddiası ya doğrudur, ya da yanlış. Onun için üzerinde ciddiyetle düşünülmesi gereklidir. İsa'nın öğren-cilerine sorduğu, "Ya siz, ben kimim dersiniz?" (*İncil; Matta 16:15*) sorusunun birkaç yanıtı olabilir.

İlk önce Tanrı olduğuna ilişkin iddianın yanlış olduğunu varsayalım. Eğer bu iddia yanlışsa geriye iki seçeneğimiz kalıyor. İsa, iddiasının yanlış olduğunu biliyor, ya da bilmiyordu. Her seçeneğe ayrı ayrı bakıp kanıtları inceleyeceğiz.

İSA YALANCI MIYDI?

Diyelim ki, İsa kendisine Tanrı diyor ve bunun doğru olmadığını biliyordu. O halde ..yalan söylüyor ve öğrencilerini aldatı-yordu. Üstelik ikiyüzlüydü de! Çünkü başka insanlara, ne pahasına olursa olsun dürüst olmalarını öğütüyor, kendisi ise dev yalanlarla yaşıyordu. Dahası, Şeytan'ın ta kendisiydi. Çünkü sonsuz yaşamın yalnızca kendisi aracılığıyla kazanıla-

cağını söylüyordu. Zavallı insanları böyle aldattığı için tarif edilemeyecek derecede kötü bir kişiydi! Ayrıca akılsız da olmalıydı! Çünkü bu yalanları yüzünden sonunda çarmıha gerildi.

Birçok kişi İsa'nın iyi bir peygamber ya da öğretmen olduğunu söylüyor. Ama gelin, gerçekçi olalım. İyi bir öğretmen, en önemli öğretilerinde yanlış yapabilir mi? Kendi kimliğini insanlara yanlış anlatabilir mi?

Eğer bu düşünceleri savunuyorsanız, İsa'nın büyük bir yalancı olduğunu kabul etmek zorundasınız. Oysa O'nun yalancı olduğu görüşü, yaşamıyla ve öğretilerinin yarattığı sonuçlarla ve O'nun hakkındaki diğer düşüncelerimizle bağdaşmaz. İsa'nın anlatıldığı her yerde, insanların yaşamları değişti, hırsızlar dürüst bir yaşamı seçtiler, alkolikler iyileşti, nefretle yaşayanlar sevgiyi yansıtmaya, adaletsizler adil ol-maya başladılar.

İngiltere'nin en önemli tarihçisi ve Mesih inancının en büyük karşıtlarından biri şöyle yazmıştır: "18 asır boyunca dün-yaya ideal insan kişiliğini tanıtmaya görevini Mesih inancı yerine getirmiştir. Yüzyıllar boyunca insanların yürekleri sevgiyle dolmuş; bu kişilik uluslara, çağlara ve tüm durumlara işleyebilmiş, en yüce erdem ve ahlak düzeni olarak kendini göstermiştir. Bütün bunların ışığında kısacası İSA, insanlığı yenilemek ve yumuşatmak için gelmiş geçmiş tüm düşünürlerden ve ahlakçılardan daha etkili olmuştur."

Bu tanıklık doğru değilse, düpedüz delilik ya da küfürdür. Ne var ki İsa'nın her sözünde ve eyleminde belli olan ahlaki saflığı ve saygın kişiliğiyle bu varsayım hiçbir şekilde bağdaşmaz. İsa'nın kendini aldatmış olduğu ise söz konusu bile edilemez. Çünkü her yönden berrak ve sağlam bir zekası vardı. Akli dengesini her zaman korumuş, tüm dertlere ve insanlardan gelen baskılara sakin bir şekilde, sabırla katlanmış, en ayartıcı sorulara en bilge yanıtları vermiş; sakin bir kararlılıkla çarmıhtaki ölümünü, üçüncü gün ölümden dirilişini, Kutsal Ruh'un dökülüşünü, Kilisenin kuruluşunu, Kudüs'ün yıkımını önceden bildirmiş ve bu olayların hepsi de gerçekleşmiştir. Böyle bir kişi için nasıl olur da yalnızca bir deli ya da dindar denilebilir? Böylesine eksiksiz, özgün, tutarlı, mükemmel, insancıl, ama aynı zamanda insandan bu denli yüksek bir kişilik, ne sahte ne de uydurma olabilir. Ve aslına bakılırsa böyle bir İsa'yı uydurmak, İsa olmaktan zordur.

Yine başka bir ünlü tarihçi İsa'nın yalancı olması olasılığına karşılık şöyle diyor: "Nasıl oldu da aldatıcı, bencil ve sefil bir sahtekar, tarihin en temiz ve soylu kişiliğini uydurup baştan sona kadar mükemmel derecede gerçekçi bir havayla oynayabildi. Bu sahtekar, eşi görülmemiş iyilik, merhamet, ahlaksal yücelik ve tanrısallık rolünü, insanların en şiddetli tepkilerine ve önyargılarına karşın nasıl sürdürebildi ve daha da önemlisi bunun için nasıl canını verebildi?"

İsa, insanların kendisini izlemelerini ve Tanrı olduğuna inanmalarını istediye, neden Yahudi ulusuna gitti? Bu denli küçük coğrafyaya ve nüfusa sahip olan, tek tanrıca inanca sınıksız sarılan ülkeye, hem de Nasıra'lı fakir bir marangoz kimliğinde neden gitti? Neden Mısır'ı ya da çok tanrıca inancın yaygın olduğu Yunanistan'ı seçmedi?

İsa gibi yaşayan; öğreten ve ölüme giden bir kişi yalancı olamaz. Şimdi diğer seçeneklere bakalım:

İSA DELİ MİYDİ?

İsa'nın yalancı olması mantık kurallarına uymadığına göre, yanıltıcı ve kendisini Tanrı sanmış olabilir mi? Ne de olsa, içten, ama yanıltıcı olmak mümkündür. Ama şunu hatırlamamız gerekir. Bir kişi, hele hele tek tanrıca bir toplumda kendisinin Tanrı olduğunu düşünüyorsa ve insanlara kurtuluşlarının yalnızca kendisine bağlı olduğunu söylüyorsa, bu kişinin hafif bir ruh hastalığı değil, bayagi ağır bir sarsıntı geçirdiği düşünülmelidir. İsa Mesih acaba böyle bir kişi miydi?

Kendisini Tanrı sanan bir kişi, günümüzde kendisini Napolyon sanan hastalara benzetilebilir. Tümöyle yanıltıcı içinde-dir, kendisini aldatmaktadır. Büyük olasılıkla, insanlara zarar verebileceği için bir yere kapatılır. Oysa bu tür akıl bozukluk-larını açığa vuran dengesizlik ya da

anormallik gibi belirtileri İsa'da görmüyoruz. Eğer deli olsaydı, duruşu ya da eylemleriyle mutlaka kendini belli ederdi.

Şizofreni üzerinde yapılan testlerde, hastaların gerçekçi olmaktan çok hayal dünyasında yaşadıkları görülmüştür. Şizofren gerçek dünyadan kaçmayı arzular. Ve elbette kişinin kendisini Tanrı sanması gerçeklerden kaçmasının başka bir yoludur.

İsa hakkında bildiğimiz diğer gerçeklerden dolayı, O'nun akli dengesinin bozuk olduğunu düşünmek olanaksızdır. Söy-ledikleri tarih boyunca kayıt edilmiş en büyük sözlerdir. Öğre-tişleri, akli dengesi bozuk birçok kişiye şifa vermiştir.

Acaba İsa kendi büyüklüğü hakkında yanılgıya mı düşmüştü. Paranoyak ya da şizofren miydi? Eğer bizim de en az O'nun kadar aklımız varsa, "Hayır" demeliyiz. Çünkü öğretişlerinin yetkinliği ve derinliği böyle bir olasılığa kesinlikle yer vermiyor.

Bir üniversite öğrencisi bana psikoloji profesörünün ders-te şöyle dediğini anlattı: "Tek yaptığım İncil'i elime alıp hasta-ların çoğuna Mesih'in öğretişlerini okumak. Çoğunlukla gerek-sinim duydukları tek öğüt bu oluyor."

Psikiyatrist J. F. Fisher şöyle demiştir: "En nitelikli psiko-log ve psikiyatristlerin akıl sağlığı konusunda yazdığı en yet-kin makalelerin toplamını alsanız - birleştirip arıtsanız, laf faz-lalıklarını ayırsanız - bunların özünü içeren Zeytin Dağındaki Vaazın eksik ve biçimsiz bir uyarlamasını elde edersiniz. İmanlı dünyası, tüm sorunlarının yanıtını iki bin yıldır ellerinde tutmaktadır. Ümit, akıl sağlığı ve mutluluk dolu olan başarılı bir yaşantı için gerekenlerin özü İsa'nın sözlerinde bulun-maktadır."

C. S. Lewis şöyle diyor: "İsa'nın yaşamı, sözleri ve etki-sine Mesih inancının getirdiğinden başka bir açıklama getir-mek çok zordur. Ahlaksal öğretişinin derinliği ve zekası ile din bilimsel öğretişinin altında yatan megalomaniyi bağdaştır-mak zordur. İsa gerçekten Tanrı değilse bunlara doyurucu bir açıklama getiremezsiniz. İşte bu yüzden İsa'nın kimliği hak-kındaki diğer tüm yorumlar verimsiz ve eksik kalıyor."

Gökyüzü kadar berrak, dağ havası kadar kucaklayan, kılıç kadar keskin ve girgin, tümüyle sağlıklı ve güçlü, daima hazır ve kendine hakim olan böyle bir zeka, kendi kişiliği konusun-da aldanmış olabilir mi? Olağandışı bir olasılık!

İSA RAB MİYDİ?

Kişisel olarak İsa'nın deli ya da yalancı olduğu sonucuna va-ramıyorum. Geri kalan diğer seçenek ise kendisinin iddia etti-ği gibi Tanrı'nın Oğlu olduğudur.

Bunu birçok Yahudiyle tartıştığımda ilginç yanıtlar alıyorum. Genellikle bana, İsa'nın bir ahlakçı, dürüst bir din önderi ya da bir çeşit peygamber olduğunu söylerler. Ardından on-larla İsa'nın iddialarını ve bu bölümde yaptığım karşılaştırmaları (yalancı, deli, Rab) paylaşıyorum. İsa'nın yalancı mı oldu-ğunu sorduğumda sert bir "Hayır!" yanıtı gelir. "Sizce deli miydi?" dersem yanıt, "Elbette hayır" olur. "Peki ya İsa Tanrı mıydı?" diye sorarsam, "Kesinlikle hayır" yanıtını alırım. Ne var ki bundan başka seçeneğimiz yoktur.

Bu üç seçenekten hangisi mümkün diye sormayız, çün-kü üçünün de mümkün olabileceği açıktır. Sorumuz şu olmalıdır: "Bu seçeneklerden hangisinin olasılığı daha çoktur?" İsa Mesih'in kim olduğuna karar vermeniz baştan savma bir seçenek olmamalıdır. Büyük bir peygamber ya da öğretmen diye O'nu rafa kaldıramazsınız. Bu geçerli bir seçenek değil-dir. İsa, ya bir yalancı ya deli ya da Tanrı'dır. Seçim size aittir. İsa'nın elçilerinden Yuhanna şöyle yazıyor: "Ne var ki yazı-lanlar, İsa'nın, Tanrı'nın Oğlu Mesih olduğuna iman edesiniz" - daha da önemlisi - "iman ederek O'nun adıyla yaşama ka-vaşasınız diye yazılmıştır" (*İncil; Yuhanna 20:31*).

Görüldüğü gibi kanıtlar İsa'nın Rab olduğu yönündedir. Ne var ki bazı insanlar bu açık kanıtı ahlaksal nedenlerle reddediyorlar. İsa'yı Rab olarak tanımanın getireceği sorumluluklarla yüzleşmek istemiyorlar.

3. PEKİ YA BİLİM?

Birçok kişi Mesih'e iman etmemek için, "Bilimselliği kanıtlan-mayan hiçbir şey gerçek ya da kabul edilmeye değer değildir" görüşünü dile getiriyor. Ne var ki hiç kimse, İsa'nın Tanrı ol-duğunu ya da dirilişini bilimsel olarak kanıtlayamaz.

Felsefe ya da tarih dersinde bana sık sık, "İnanıldığını bi-limsel olarak kanıtlayabilir misin?" sorusu sorulur. Ben de, "Hayır, bilim adamı değilim" diye yanıt veririm. Ardından sınıf-ta gülüşmeler olur ve birkaç kişi, "O zaman boşuna konuş-ma" ya da "Gördün mü, seninkisi kör iman" gibi sözler söylerler.

Yakın zamanda uçakla yolculuk yaparken yanımdaki yol-cuya neden Mesih'e iman ettiğimi anlatıyordum. O anda yol-cuları selamlayan pilot konuşmamızı duydu. "Ama bir sorun var" diye söze karıştı. "Nedir o?" diye sorduğumda, "Bunları bilimsel olarak kanıtlayamazsın" yanıtını aldım.

Çağdaş insanlığın kafa yapısı çok şaşırtıcı bir düzeye ulaştı. Günümüzde, "bilimselliği kanıtlanamayan bir şey, gerçek değildir" düşüncesine sahip olan o kadar çok kişi var ki! Ancak bu düşünce doğru değildir! Çünkü böyle bir sonuca varmadan önce, bilimsel kanıt ile geçerli tarihsel kanıt arasın-daki farkı anlamamız gereklidir. İkisini de açıklayayım.

Bilimsel kanıt, gerçeği sorgulayan kişinin huzurunda olayı yineleyerek bir şeyin doğruluğunu göstermektir. Gözlemlerin yapılabileceği, verilerin toplanabileceği ve tezlerin onaylana-cağı, kontrollü bir ortam olması gereklidir.

Bilimsel yöntem, nasıl tanımlanırsa tanımlansın, olgunun ölçülmesine, deneylere ve yinelenen gözlemlere dayanır. Bi-lim, deney ve gözlem sonuçlarına dayanarak gelişen, birbirine bağlı bir kavramlar dizisidir. Bir tezin doğruluğunu, kontrollü deneyleri kullanarak sınamak çağdaş bilimsel yöntemin ana tekniklerinden biridir. Örneğin birisinin kalkıp, "Su 100 derecede kaynamaz" dediğini varsayalım. Bu kişiyi alıp

mutfağa götürür, bir cezveye su koyar, kaynama noktasını da dereceyle ölçerim. Gözlemleri yapıp, verileri toplarım ve tezin doğruluğunu bu şekilde değerlendirmiş olurum. Böylece o kişiye bilimsel olarak suyun 100 derecede kaynadığını kanıt-larım.

Şimdi, eğer bilimsel yöntem bir şeyi kanıtlamanın tek yo-luysa, bu sabah kalkıp işe gittiğinizi ya da öğle yemeğinde köfte yediğinizi kanıtlayamazsınız. Çünkü bu olayları kontrollü bir durumda tekrarlamınıza olanak yoktur.

Bilimsel kanıtın yanı sıra bir de geçerli tarihsel kanıt dediğimiz bir kavram vardır. Bu şekilde, bir şeyin gerçek olduğunu kuşkuya yer vermeden kanıtlayabilirsiniz. Örneğin mahkemede, eldeki kanıtların değerine göre hüküm verilir. Ancak bunun için kararın doğruluğuna ilişkin kuşku kalmamalıdır. Hükmün doğruluğu, üç çeşit tanıklık incelenerek değerlendirilir; sözlü tanıklık, yazılı tanıklık ve ipuçları (kurşunlar, parmak izleri vb. gibi). Olayı değerlendirmenin geçerli yöntemini kullanarak, bu sabah işe gittiğinizi ya da öğle yemeğinde köfte yediğinizi kanıtlayabilirsiniz. Çünkü arkadaşlarınız ya da patronunuz sizi görmüştür. Veya yemek yediğiniz lokantanın fişi yanınızdadır.

Bilimsel yöntem yalnızca tekrarlanabilen olguları kanıtlamak için kullanılır. Tarihte yaşayan kişilerin ya da olayların gerçekliğini kanıtlamak için ise yetersizdir. Bilimsel yöntem aracılığıyla, "Napolyon gerçekten yaşadı mı?", "Büyük İskender ne zaman doğdu?" ya da "İsa Mesih ölümden dirildi mi?" gibi sorular yanıtlanamaz. Bu olaylar, bilimsel kanıt sahası dışına çıkar. Doğrulukları ancak geçerli tarihsel kanıtlar aracılığıyla belirlenebilir. Başka bir deyişle, gözlemlere, verilerin toplanmasına, tezlere, tümevarıma ve deneyerek doğrulamaya dayanan bilimsel yöntem, "İsa'nın Tanrı Oğlu olduğu kanıtlanabilir mi?" ya da "Ölümden dirildi mi?" gibi sorulara yanıt veremez. Bununla birlikte, geçerli tarihsel kanı-ta dayanacak olursak, tanıklıkların güvenilirliğini sınamak zo-rundayız. Beni en çok etkileyen noktalardan biri de Mesih inancının kör ve cahil değil, akıl üzerine kurulmuş bir inanç olduğudur. *İncil*'de kişiden akılcı bir iman beklenir. İsa, insan-ları hiçbir zaman gerçeği göz ardı etmeye teşvik etmemiş, tam tersi, "Gerçeği bileceksiniz" demiştir (*İncil; Yuhanna 8. bölüm*). Mesih'e, "En önemli buyruk hangisidir?" diye sorul-duğunda, "Tanrının olan Rab'bi bütün yüreğinle ve aklınla sev-mek" yanıtını vermiştir. İnsanların çoğunun sorunu yürekle-riyle görmek istememeleridir. Ayrıca Mesih'le

İlgili gerçekler asla kafalarına girmez. Oysa bize, Tanrı'yı tanımak için Kutsal Ruh'un işleviyle çalışabilecek bir akıl, O'nu sevmek ve izlemek için de bir yürek verilmiştir. Tanrı'yla mümkün olan en derin ilişkiyi tatmak ve O'nu yüceltmek için bunları kullanmamız gereklidir. Okuyucumun ne düşündüğünü bilemem, ama akli-mın reddettiğine yüreğim de inanmaz. Aklim ve yüreğim uyum içinde işlev görsünler diye yaratılmıştır. Kimseden, Mesih'e Rab'bi ve Kurtarıcısı olarak iman ederken, akıl ve mantık kurallarını çiğnemesi beklenmiyor.

Sonraki dört bölümde, yazılı belgelere, sözlü tanıklığa ve Mesih'i gözleriyle gören kişilerin kayıtlarına bakacağız.

4. İNCİL KAYITLARI GÜVENİLİR Mİ?

İncil, İsa hakkındaki başlıca tarihsel kaynaktır. On dokuzuncu ve yirminci yüzyılda birçok eleştirmen, İncilbelgelerinin güvenilirliğine saldırmıştır. Tarihsel temeli olmayan ya da arkeolojik araştırmalar ve buluşlarla modası geçmiş sayılan bu türden birçok suçlama vardır.

Üniversitede ders verdiğim sırada, edebiyat öğrencilerini beraberinde getirmiş olan bir profesör çıkışta beni yakaladı. "Siz, Mesih hakkındaki bütün iddialarınızı ikinci yüzyılda yazılmış çağdışı belgeler üzerine kuruyorsunuz. Bugün öğrencilere İncil'in Mesih'ten ne kadar uzun süre sonra yazıldığını, bu yüzden de doğru olamayacağını anlattım."

"Ama sizin de İncil hakkındaki düşüncelerinizin ve sonuç-larınızın modası yirmi beş yıl önce geçti" diye yanıt verdim.

Profesörün İsa'ya ilişkin kayıtlar üzerindeki düşünceleri, Alman Eleştirmeni F. C. Baur'un kararlarından kaynaklanıyor-du. Baur *İncil* ayetlerinin ikinci yüzyılın sonunda yazıya geçi-rildiğini ortaya attı. Bu kayıtların, İsa'nın yaşamıyla, bunların yazıya döküldükleri zaman aralığında gelişen efsanelerden ve söylentilerden kaynaklandığı sonucuna varmıştı.

Bununla birlikte yirminci yüzyılda, arkeolojik buluşlar İncil metinlerinin doğruluğunu saptamıştır. İlk papirüs metinleri-nin bulunuşu (John Ryland metni, M.S. 130; Chester Beatty Papirüsü M.S. 155 ve Bodmer Papirüsü II M.S. 200) Mesih'in zamanıyla sonraki metinler arasındaki aralığı kapatmıştır.

İncil'in eski Yunancası ile (Grekçesiyle) papirüs dilini kıyaslamanın sonucunda *İncil* metinlerinin doğru iletildiğine ilişkin güven artmıştır. Böyle buluşlar aydınların *İncil'e* olan güvenlerini de etkilemiştir.

Dünyanın en önde gelen *İncil* arkeologlarından William Albright şöyle demiştir: "Artık *İncil* metinlerinin tüm bölüm-lerinin yaklaşık M.S. 80 yılında, yani günümüz eleştirmenle-rinin iddia ettiklerinden tam

olarak iki nesil önce yazıldığını kesinlikle söyleyebiliriz. Bence *İncil'in* her bölümü M.S. ilk yüzyılda, kırklı ve seksenli yıllar arasında yazılmıştır. (Büyük olasılıkla M.S. 50 ve 70 yılları arasında).

William Ramsay gelmiş geçmiş en büyük arkeologlardan biri olarak kabul edilir. Bu kişi *İncil'in Elçilerin İşleri* bölümü-nün, ilk yüzyılın ortasında değil, ikinci yüzyılda uyduruldu-ğunu savunan bir Alman tarih okulunun öğrencisiydi. Ram-say, *İncil'in Elçilerin İşleri* bölümü üzerine yazılmış çağdaş yorumları okuduktan sonra, o zamanki olayları (M.S. 50) doğru olarak yansıtmadığı sonucuna vardı. Bu metinlerin geçerli olamayacağını düşünüyordu. Bu yüzden Ege bölgesinde yaptığı araştırmalarda *İncil'e* fazla yer vermedi. Ne var ki çalışmalarının sonunda Luka'nın kayıtları üzerinde düşünmeye başlamıştı. Tarihsel ayrıntılardaki ince doğruluğu dikkatle gözlemledi. *Elçilerin İşleri* bölümüne bakışı yavaş yavaş değişiyordu. En sonunda şu gerçeği kabul etti: "Luka birinci sınıf bir tarihçidir. En büyük tarihçiler arasında yer almalıdır." En ufak ayrıntıların ve noktaların doğruluğu karşı-sında Ramsay bu kitabın ikinci yüzyıla değil, ilk yüzyılın orta-larına ait olduğu sonucuna varmıştı.

Liberal aydınların çoğu da *İncil* metninin daha önce yazıldığını kabul etmek zorunda kalmıştır. Bunlardan biri yap-tığı araştırmalar sonucunda *İncil'in* tümünün Kudüs'ün yıkı-mından, yani M.S. 70 yılından önce yazıldığını söylemiştir.

Günümüzün Biçim Eleştirmenleri, İncil metninin ağız-dan ağıza geçip değiştikten sonra yazıldığını ileri sürmektedir. Onlara göre İncilkayıtları halk edebiyatı (efsaneler, mitler, masallar ve öyküler) şeklini almıştır.

Buna karşılık, sözlü geleneğin yazıya geçmeden önce değişip gerçekliğini yitirmesine neden olacak kadar uzun bir zaman geçmemiştir. İncil okulu profesörlerinden biri, zaman kısalığı unsuruna değinirken şunları söylemiştir: "Genellikle ilkel kültür halkları arasında folklorun birikimi, nesiller boyu süren bir zaman alır. Yüzyıllara yayılan yavaş bir süreçtir. İncil anlatılarının ise yüzyıldan daha kısa bir sürede yazıldığı ve toplandığı sonucuna varmak zorundayız."

Biçim Eleştirmenleri İsa'nın sözleri geleneğini gerektiği kadar sıkı bir

şekilde incelemiyorlar. *İncil*; 1. Korintliler 7:10, 12,25 ayetleri, bu sözlerin yazıya geçirilmesinin ve korun-masının ne denli dikkat ve titizlikle yapıldığını ortaya koyuyor. Yahudi dininde, öğrencinin din hocasının öğretisini ezberle-mesi gerekliydi. İyi bir öğrenci bir damla bile su kaçırmayan sağlam bir kuyuya benzetilirdi. Rab'bin öğretisinin çoğu, kolay ezberlenecek Aramice şiir şeklindeydi.

Michigan Üniversitesi ilk çağ tarihi profesörlerinden Maier şöyle yazmıştır: "Mesih inancının, uzun bir zaman süresi için-de gelişen doğu mitolojisi olduğu ve olayların asıl tarih-lerinden çok daha sonra yazıldıkları doğru değildir." Yalnızca tarihsel yönetime ve bakışa sahip olmayan çağdaş eleştir-menler, *İncil* geleneğinin çevresine böyle bir spekülasyon ağı örebilir. Yirmi yıldan elli yıla kadar bir zaman aralığı, ana içeriğin değişmesi şöyle dursun, İsa'nın belirli sözlerinin bo-zulması için bile kısa bir süre sayılır.

İncil hakkında konuşurken, insanlardan sık sık alaycı bir tavırla *İncil'in* sözlerine güvenilmeyeceğini işittim. Neden? Çünkü 2.000 yıl önce yazılmıştır. Yanlışlarla ve çelişkilerle do-ludur. Ben *İncil'e* güvenebileceğim yanıtını veririm. Sonra da tarih dersi sırasında geçen bir olayı paylaştım. O ders sıra-sında *İncil'in* güvenilirliğine ilişkin on klasik edebiyat eserinin toplamından daha çok kanıt olduğunu söylemiştim. O anda kenarda bir yerde oturan profesör kahkahalar atmaya başladı. Kendisine dönüp neden güldüğünü sordum. Karşılık olarak, "Bir tarih dersinde *İncil'in* güvenilir olduğunu söylemeye cesaret ediyorsun. Bu çok gülünç" dedi. Aslında insanların böyle tepki göstermesine sevinirim, çünkü onlara şu soruyu sorma fırsatı çıkar (ve soruma, şimdiye kadar hiç olumlu yanıt alamadım): "Bir tarihçi olarak, söyleyin bana profesör; bir tarih yazıtının doğru ve güvenilir olup olmadığını belirlemem için hangi testleri uygularsınız?" Profesörün uygulayacak testi yoktu. "Ama benim var" dedim. *İncil'in* tarihsel güvenilirliği, diğer tarihsel belgelerin uygulandığı üç temel tarih bilim ilkesi ile değerlendirilebilir.

BİBLİYOGRAFİK TEST

Bibliyografik test, belgelerin elimize ulaşana dek geçirdiği nakillerin incelenmesidir. Başka bir deyişle, özgün belgelere sahip olmadığımızdan, el yazmalarının miktarına bakarak, *İncil* metinleri ne kadar güvenilirdir?

Diğer eski ve önemli kaynaklarla kıyaslarsak *İncil*'in el yazmalarının zenginliği şaşırtıcıdır.

Tukidides'in tarihçesi (460-400 M.Ö.) en erken M.S. 900 yılında, yani yazıldığı zamandan 1.300 yıl sonra, sekiz el yazması halinde elimizde bulunmaktadır. Bunun gibi Herodot'un tarihçesi az sayıdadır ve daha erken yazılan kopyaları yoktur. F. F. Bruce bu gerçekten şöyle bir sonuç çıkarıyor: "Hiçbir tarihçi kalkıp Herodot ya da Tukidides'un doğruluk-larından kuşku duymaz. Oysa, eserlerinin en erken el yazma kopyaları yazım tarihinden 1.300 yıl sonra aittir."

Aristo şiirlerini yaklaşık olarak M.Ö. 343 yılında yazmıştır. Ama elimizde bulunan en eski kopya M.S. 1.100 yılına aittir. Yani, arada 1.400 yıllık bir zaman aralığı vardır. Üstelik bu el yazmalarının sayısı yalnızca beştir.

Sezar, Gal Savaşları tarihçesini M.Ö. 58 ve 50 yılları arasında oluşturmuştur. Ne var ki en erken el yazmaları ölümünden 1.000 yıl sonrasına aittir. Bundan daha önceki kopyalara sahip değiliz.

İncil'in el yazmalarına gelince, elimizde o kadar çok gerçek bulunmaktadır ki, kıyaslayınca şaşkına dönebilirsiniz. Me-sih'in yaşadığı çağla ikinci yüzyıl arasındaki zaman aralığını kapatan ilk papirüs el yazmasının bulunmasından sonra diğer el yazmaları da gün ışığına çıktı. Günümüzde bu tarihe ait 20.000'den fazla el yazması bulunmaktadır. İlyada'nın ise 643 el yazması vardır ve bu konuda *İncil*'den sonra gelmektedir.

İngiliz Müzesi'nin kütüphane başkanı ve müdürü olan Sir Frederick Kenyon, aynı zamanda el yazmaları konusunda birinci derecede uzmandır. Kendisi şu sonuca varıyor: "*İncil*'in özgün metinleriyle ilk bulunan el yazması kopyalar arasındaki zaman aralığı yok denecek kadar kısadır. *İncil*'in ilk yazıldığı

şekliyle elimize ulaştığına ilişkin kuşuklara yer kalmamıştır. Ayetlerin tümünün gerçekliği ve genel bütünlüğü sonunda kanıtlanmıştır."

Bunlara ek olarak, İncil'in Yunanca (Grekçe) uzmanların-dan biri şunları ekliyor: "En erken el yazmaları, orijinallerin-den bu denli geç yazılmalarına ve sayılarının az olmasına kar-şın, bazı aydınlar eski klasikleri güvenilir buluyorlar. O halde, İncil metinlerinin güvenilirliği de fazlasıyla kanıtlanmıştır."

Bibliyografik testin İncil'e uygulanması, İncil'in bütün eski yazıtlardan daha fazla yetkiye sahip olduğunu gösteriyor. Bu yetkiye 100 yıllık yoğun metin eleştirisini de eklerseniz gerçek İncil'i elinizde tuttuğunuza inanabilirsiniz.

İÇSEL KANIT TESTİ

Bibliyografik test, şu anda elimizde tuttuğumuz metnin özgün metinle aynı olduğunu gösteriyor. Şimdi ise bu metnin güve-nilir olup olmadığına bakalım. Eger güvenilirse, ne dereceye kadar güvenilirirdir?

Bu noktada eleştirmen, Aristo'nun şu deyişini savunmalıdır: "Kuşku belgeyi içtenlikle incelemeli, ama eleştirmenin gururuna alet olmamalıdır." Başka bir deyişle, "Kişi belgenin söylediklerini analiz ederek dinlemeli, yazar açık yanıtlara yer vermiyorsa, kendiliğinden yanlış ya da sahte damgası vurmamalıdır."

Tarihsel sorgulama için en gerekli rehberlerden biri de şu tarihsel yöntemdir: Yazarın ya da tanığın doğruyu yazma yeteneği metnin güvenilirliğini değerlendirmek için tarihçiye çok yardımcı olur.

Gerçeği anlatma yeteneği, kişinin olaylara yer ve zaman açısından ne derece yakın olduğuyla sıkıca bağlantılıdır. İsa Mesih'in yaşamının ve öğretilerinin yazılı olduğu İncil metinleri, görgü tanıkları ve bu görgü tanıklarını birinci ağızdan dinlemiş kişiler tarafından kayıt edilmiştir.

İncil; Luka 1:1-4- "Sayın Teofilos, birçok kişi aramızda olup bitenlerin

tarihçesini yazmaya girişmiştir. Nitekim baş-langıçtan beri bu olayların görgü tanığı ve Tanrı sözünün hizmetkari olanlar bunları bize ilemişlerdir. Ben de tüm bu olayları ta başından özenle araştırmış biri olarak bunları sana sırasıyla yazmayı uygun gördüm. Öyle ki, sana verilen bilgi-lerin doğruluğunu bilesin."

İncil; 2. Petrus 1:16- "Rabbimiz İsa Mesih'in kudretini ve gelişini size bildirirken uydurma masallara başvurmadık. O'nun görkemini kendi gözlerimizle gördük."

İncil; 1. Yuhanna 1:3- "Evet, sizin de bizlerle paydaşlığınız olsun diye gördüğümüzü ve işittiğimizi size ilan ediyorum. Bizim paydaşlığımız da Baba'yla ve O'nun Oğlu İsa Me-sih'ledir."

İncil; Yuhanna 19:35- "Bunu gören adam tanıklık et-miştir ve tanıklığı doğrudur. Doğruyu söylediğini bilir. Siz de iman edesiniz diye tanıklık etmiştir."

İncil; Luka 3:1- "Sezar Tiberyus'un egemenliğinin on beşinci yılıydı. Yahudiye'de Pontiyus Pilatus'un valiliği sürü-yordu. Celile'de Hirodes, İturreya ve Trahonitis bölgesinde Hirodes'in kardeşi Filipus, Abilini'de de Lisanyas yönetimin başındaydı.

Yazılmış olan olaylara bu denli yakınlık, tanık tarafından sunulan metnin doğruluğunu belirlemek için son derece etkili olur. Bununla birlikte tarihçi görgü tanıklarıyla da uğraşmak zorundadır. Çünkü görgü tanıkları olaya yakın bile olsalar, bi-linçli ya da bilinçsiz yanlışlar yapabilirler.

Mesih'le ilgili İncil kayıtları, o zaman hayatta olan kişilerin yaşamları boyunca dillerde dolaşmıştı. Bu kişiler olayların gerçekliğini onaylayabilir ve inkar edebilirlerdi. Müjdenin doğ-ruluğunu savunurlarken, İsa hakkında insanlar arasında yay-gın olan bilgiyi kullandılar. Yalnızca, "Bakın biz bunları gör-dük" demekle kalmadılar, ama karşıtlarına dönüp "Siz de bunları biliyorsunuz... Siz de gördünüz" diye meydan okudu-lar. Kişi hasmına, "Sen de biliyorsun" derken dikkatli olmalı. Çünkü söylediklerinde yanlış varsa, hasmı bu yanlış onun gö-züne sokacaktır.

İncil; Elçilerin İşleri 2:22- "Ey İsraililer, şu sözleri dinle-yin: bildiğiniz gibi Nasıralı İsa, Tanrı'nın, kendisi aracılığıyla aranızda yaptığı mucizeler, harikalar ve belirtilerle kimliği ka-nıtlanmış bir kişidir."

İncil; Elçilerin İşleri 26:24-26- "Pavlus bu şekilde savun-masını sürdürürken Festus yüksek sesle, 'Pavlus, sen çıldır-mışsın! Çok okumak seni delirtiyor!' dedi. Pavlus, 'Sayın Fes-tus' dedi, 'ben çıldırmış değilim. Gerçek ve akla uygun sözler söylüyorum. Kral bu konularda bilgili olduğu için kendisiyle çekinmeden konuşuyorum. Bu olaylardan hiçbirinin onun dik-katinden kaçmadığı kanısındayım. Çünkü bunlar ücra bir köşede yapılmış işler değildir.' "

İlk vaizlerin hesaba kattıkları yalnızca dost görgü tanık-ları değildi. İsa'nın ruhsal görevi ve ölümü konusunda karşıt düşüncelere sahip, daha az iyi niyetli kişiler vardı. Elçiler yay-dıkları müjde doğru olmadığı takdirde, bu kişilerin yanlışları seve seve ortaya dökebileceklerini biliyorlardı. Bu yüzden yanlış bir müjdeyi yaymaya cesaret edemezlerdi. Ne var ki tam ter-sini yaptılar. Karşıtlarına, "Siz de bunları biliyorsunuz" (*İncil; Elçilerin İşleri 2:22*)dediler. Gerçeklerden sapma söz konusu olsaydı, dinleyicilerden yöneltilecek sert eleştiriler ve düzeltme-lerle karşılaşacaklardı.

Saint Petrus Koleji'nden Lawrence J. McGinley karşıt ta-nıklarla ilgili şunları söylüyor: "İncil'deki olayların anlatımı tü-müyle şekillendiğinde görgü tanıkları hala hayattaydılar. Üste-lik bu tanıkların arasında olup bitenlere son derece karşıt ve düşman olanlar vardı. Ancak anlatılan gerçekler, yanlışların düzeltilebileceği bir ortamda insanlara sunuldu."

Chicago Üniversitesi'nden İncil uzmanı Robert Grant bu konuyu şöyle sonuçlandırıyor: "İncil'in yazıldığı dönemde gör-gü tanıkları vardı. Bu kişilerin tanıklıkları tümüyle göz ardı edilmedi. Yani İncil, İsa Mesih'in yaşamı, ölümü ve dirilişine güvenilir bir tanık olarak kabul edilmelidir."

İncil'de yalnızca uydurukçuların kaçınabileceği birçok olay yazılıdır. Elçilerin krallıktaki yüksek yerler için tartışmaları, İsa'nın tutuklanışından sonraki kaçışları, Petrus'un İsa'yı in-karı, Mesih'in Celile'de mucizeler yapamayışı, bazı kişilerin O'nu "cinli" ya da "deli" diye suçlamaları, son günün zamanı hakkındaki acılık dolu anları, çarşıdaki bağırışı ve bunun gibi diğer zayıflıkları okuyan hiç kimse İncil'ingerçekliğinden kuşku duymaz. Tek bir soydan bir avuç basit insanın bu denli güçlü, çekici, ahlaksal açıdan bu kadar yüce ve insan kardeş-liğini amaçlayan bir kitabı uydurmaları İncil'de anlatılanların hepsinden daha büyük bir mucize olurdu. Yüksek Eleştirinin ortaya çıkışından iki yüz yıl sonra bile, İsa'nın kişiliğinin, öğretisinin ve yaşamının ana hatları, Batı insanının tarihinde en büyüleyici olgu olma özelliğini koruyor.

DIŞSAL KANIT TESTİ

Üçüncü tarihsellik testi dışsal kanıtlarla uygulanır. Bunun için diğer tarihsel gereçlerin belgelerdeki, içsel kanıtları onaylayıp onaylamadığına bakılır. Başka bir deyişle, İncil'in doğruluğu-nu, güvenilirliğini ve gerçekliğini kanıtlayan İncil'den başka hangi kaynaklar vardır?

Bilinen diğer tarihsel ve bilimsel gerçeklerle uyum içinde olması ve onaylanması kanıtları güçlendirir.

Elçi Yuhanna'nın iki arkadaşı Yuhanna'nın kendi sözleriyle içsel kanıtları destekliyor. Tarihçi Eusebius, Hierapolis'in gö-zetmeni olan Papius'un yazılarından Şunları sıralıyor (M.S. 130): "İhtiyar (Elçi Yuhanna) Şunu da söylerdi: 'Markos, Pet-rus'un söylediği her Şeyi doğru bir Şekilde yazıya geçirdi. Mesih'in gerek sözlerini, gerekse yaptıklarını sırasına uygun olmamakla birlikte Petrus'un söylediği gibi kayıt etti. Kendisi Rab'bin yanında değildi, ama O'nun öğretişlerini bilen Pet-rus'la birlikteydi. Markos, Petrus'un söylediklerini yazarken hiç yanlış yapmadı; çünkü duyduklarını titizlikle yazmaya ve yanlış bir tümce kullanmamaya dikkat ediyordu."

Lyons'un gözetmeni Irenaeus, Polycarp'ın öğrencisiydi. Seksen beş yıllık bir imanlı olan Polycarp ise İzmir'in gözetmeni ve Yuhanna'nın öğrencisiydi. Irenaeus Şöyle yazıyor: "Petrus ve Pavlus müjdeyi Roma'da yayıp kilise kurarlarken, Matta yazdığı kitabı İbraniler arasında ve onların kendi dille-rinde dağıttı. Onlar göçtükten sonra (ölüm. büyük olasılıkla 64 yılındaki Neron'un zulmü yüzünden) Petrus'un öğrencisi olan Markos, Petrus'un vaazını yazıya geçirerek bize verdi. Pavlus'un izleyicisi olan Luka, öğretmeninden öğrendiği müj-deyi bir kitap haline getirdi. Sonra Rab'bin öğrencisi Yuhan-na, Ege bölgesinde bulunan Efes kentinde kendi kitabını yazdı" (*İncil; Yuhanna 13:25,21:20*).

Arkeolojiyi çoğunlukla güçlü dışsal kanıtlar sağlar. Esin-leme

alanında değil, ancak kayıt edilen olayların gerçekliği konusunda belge sunarak müjdesel eleştiriye katkıda bulunur. Arkeoloji, eleştirmenler tarafından "tarihsel değil, ya da bili-nen gerçeklere aykırı" diye rafa kaldırılan sayısız metnin doğ-ruluğunu onaylamıştır.

Arkeolojinin William Ramsay'in ilk olumsuz düşüncelerini nasıl değiştirdiğine değinmiştik. *İncil; Elçilerin İşleri* bölümün-de, Luka'nın Ege bölgesinin o zamana ait kültürünü, coğraf-yasını ve tarihsel konumlarını ne denli doğru bir şekilde yaz-dığını görmüştü.

Luka'nın yanlışlık yaptığından kuşkulandı. Ama doğ-ruluğu daha sonra dışsal kanıtlarla onaylandığından, arkeolo-jinin *İncil* kayıtlarını desteklediğini söylemek yerinde olur.

Klasik bir tarihçi olan A. N. Sherwin White, "*İncil'in Elçile-rin İşleri bölümünü destekleyen tarihsel kanıtlar şaşkıncıdır*" diye yazmıştır. "Bu kitabın en ince ayrıntılarında bile var olan temel tarihselliği reddetme çabası, artık saçma görünmelidir. Romalı tarihçiler bunu çoktan biliyorlardı."

İncil'in tarihselliğini ve gerçekliğini yok etmeye ben de çok çalıştım. Ancak sonunda tarihsel açıdan güvenilir oluşu sonucuna vardım. Eğer bir kişi İncil'i güvenilir değil diye reddediyorsa, eski edebiyata ait tüm eserleri aynı nedenler yok etmelidir. İnsanlar İncil'eve diğer laik yazıtlara, ayrı test-ler ve standartlar uyguluyorlar. İncelediğimiz metin ister laik, ister inançla ilgili olsun aynı testi uygulamalıyız. Ben kendim bunu yaptım. İncil'inİsa hakkındaki tanıklığının tarihsel ola-rak güvenilir olduğuna inanıyorum."

Metinsel ve tarihsel olarak bu denli mükemmel bir tanık-lığa sahip olan, üzerinde zekice karar verilmesi gereken ve bu kadar tarihsel veri içeren eskiye ait hiçbir belge yoktur. Dürüst bir kişi böyle bir kaynağı rafa kaldıramaz. Mesih inan-cının tarihsel belgelerinden kuşku duymak ne yazık ki man-tığa uymayan (doğaüstüne karşıtlıktan kaynaklanan) bir eği-limdir."

5. BİR YALAN UGRUNA KİM HAYATINI VERİR?

Mesih inancına yapılan en büyük saldırılarda sık sık göz ardı edilen bir konu da İsa'nın elçilerindeki değişimdir. Elçilerin değişen yaşamları İsa'nın iddialarının gerçekliğini kanıtlamak için sağlam bir tanıklık oluşturmaktadır. Mesih inancı tarihsel olduğundan, doğruluğunu araştırmak için hem yazılı, hem de sözlü tanıklığa dayanmamız gereklidir.

"Tarihin" birçok tanımı vardır, ama benim tercih ettiğim tanım, "tanıklığa dayanan geçmiş bilgisi"dir. Bir kişi "Bu tanı-mı pek tutmuyorum" derse, ona "Napolyon'un yaşadığını bili-yor musun?" diye sorarım. Bu soruma, "Evet" yanıtını verirler. "O'nu gördünüz mü?" diye sorduğumda, "Hayır" yanıtını verirler. "O halde yaşadığını nereden biliyorsunuz?" deyince, Napolyon'u görmüş kişilerin tanıklıklarına dayanırlar.

Tarihin böyle tanımlanmasında bir tek sorun vardır. Tanıklık güvenilir olmalıdır, yoksa dinleyen kişi yanlış bilgilendirilmiş olacaktır. Mesih inancı, tanıklığa dayanan geçmiş bilgisini içerir. O zaman şimdi şöyle sormalıyız: "İsa'yla ilgili sözlü tanıklık doğru mudur? İsa'nın söyledikleri ve yaptıkları güvenilir bir şekilde aktarılmış mıdır? Ben öyle olduğuna inanıyorum.

Elçilerin tanıklıklarına güvenilebilirim, çünkü bu on iki kişi-den on biri, iki gerçek uğruna şehit oldular: Mesih'in ölümden dirilişi ve Tanrı Oğlu olması. İnanışları bu gerçekler uğruna işkence gördüler, kırbaçlandılar ve sonunda o zamanın en zalim yöntemleriyle öldürüldüler:

1. Petrus - çarmıha gerildi.

2. Andrey'a - çarmıha gerildi.
3. Matta - kılıçla öldürüldü.
4. Yuhanna - doğal olarak öldü.
5. Alfay oğlu Yakup - armıha gerildi.
6. Filipus - armıha gerildi.
7. Simun - armıha gerildi.
8. Taday - oklarla öldürüldü.
9. İsa'nın kardeşi Yakup (taşlanarak öldürüldü).
10. Tomas - mızrakla öldürüldü.
11. Bartalmay - armıha gerildi.
12. Zebedi'nin oğlu Yakup - kılıçtan geçirildi.

şimdi şöyle bir yanıt verebilirsiniz: "Ne olmuş yani, birçok kişi yalanlar uğruna ölmüştür. Bu neyi kanıtlar?"

Evet, birçok kişi yalanlar uğruna ölmüş, çünkü gerçek olduklarını sanmışlardır. Eğer diriliş gerçekleşmediyse, öğren-ciler bunu biliyordu. Onların aldanmış olabileceklerini söyle-mem ise mümkün değildir. O halde bu on iki kişi yalnızca bir yalan uğruna ölmediler, için kötüsü bunun yalan olduğunu biliyorlardı. Tarih boyunca bir şeyin yalan olduğunu bile bile uğruna ölen on iki insan bulmak çok zordur.

Elçilerin ne yaptıklarını anlayabilmek için birkaç etkeni bilmemiz gereklidir. Birincisi, elçiler gördükleri olayların tanık-ları olarak konuşup yazdılar.

Petrus şöyle dedi: "Rabbimiz İsa Mesih'in kudretini ve gelişini size bildirirken uydurma masallara başvurmadık. O'nun görkemini kendi gözlerimizle gördük" (*İncil; 2. Petrus 1:16*). Elçiler, masal, efsane ve gerçek arasındaki farkı iyi bili-yorlardı. Yuhanna görgü tanıklığını şu şekilde dile getiriyor: "Yaşam Sözüyle ilgili olarak başlangıçtan beri var olanı, işitti-ğimizi, gözlerimizle gördüğümüzü, seyredip ellerimizle dokun-duğumuzu ilan ediyoruz. Yaşam açıkça göründü, onu gördük ve ona tanıklık ediyoruz. Baba'yla birlikte olup bize görünmüş olan sonsuz Yaşam'ı size ilan ediyoruz. Evet, sizin de bizlerle paydaşlığınız olsun diye gördüğümüzü ve işittiğimizi size ilan ediyoruz. Bizim paydaşlığımız da Baba'yla ve O'nun Oğlu İsa Mesih'ledir" (*İncil; 1. Yuhanna 1:1-3*).

Luka şöyle dedi: "Birçok kişi aramızda olup bitenlerin ta-rihçesini yazmaya girişmiştir. Nitekim başlangıçtan beri bu olayların görgü tanığı ve Tanrı sözünün hizmetkarı olanlar bunları bize ilemişlerdir. Ben de tüm bu olayları ta başından özenle araştırmış biri olarak bunları sana sırasıyla yazmayı uygun gördüm" (*İncil; Luka 1:1-3*).

Daha sonra *Elçilerin İşleri* bölümünde, Luka dirilişten sonraki kırk günlük süreyi şöyle dile getiriyor: "İlk kitabımda İsa'nın yapıp öğretmeye başladığı her şeyi, seçmiş olduğu el-çilere Kutsal Ruh aracılığıyla buyruklar verip yukarı alındığı güne dek olanları yazmıştım. İsa, ölüm acısını çektikten sonra birçok inandırıcı kanıtlarla elçilere dirilmiş olduğunu gösterdi. Kırk gün süreyle onlara görünerek Tanrı'nın Egemenliğine da-ir konuştu" (*İncil; Elçilerin İşleri 1:1-3*).

Yuhanna yazdığı kitabın son kısmına, "İsa öğrencilerinin önünde başka birçok mucizeler yaptı" diye yazmıştır (*İncil; Yuhanna 20:30*).

Bu tanıklıkların ana içeriği dirilişle ilgilidir. Elçiler İsa'nın dirilişinin tanıklarıdır:

İncil'den:

Luka 24:48

Yuhanna 15:27

Elçilerin İşleri 1:8

Elçilerin İşleri 2:24-32

Elçilerin İşleri 3:15

Elçilerin İşleri 4:33

Elçilerin İşleri 5:32

Elçilerin İşleri 10:39

Elçilerin İşleri 10:41

Elçilerin İşleri 13:31

Elçilerin İşleri 22:15

Elçilerin İşleri 23:11

Elçilerin İşleri 26:16

1. Korintliler 15:15

1. Korintliler 15:4-9

1. Yuhanna 1:2

İkinci olarak, elçiler İsa'nın ölümden dirildiğine ikna ol-malıydılar. İlk önce buna inanmadılar, kaçıp saklandılar (*İncil; Markos 14:50*). Kuşklarını dile getirmeye çekinmediler. Yalnızca, bol ve ikna edici kanıt gördüklerinde inandılar. Örneğin İsa'nın yaralarına dokunmadıkça ölümden dirildiğine inanma-yacağı söyleyen Tomas vardı. Tomas, daha sonra Mesih uğruna şehit oldu. Acaba aldanmış mıydı? Aldanmadığını canını vererek gösterdi.

Sonra Petrus vardı. Yargılandığı sırada Mesih'i birkaç kez inkar etti; sonunda da terk etti. Ne var ki bu korkağa sonra-dan bir şeyler olmuştu. Mesih'in çarmıha gerilişinden ve gömülmesinden sonra Petrus, Kudüs'te ortaya çıkıp ölümlle tehdit edilmesine karşın İsa'nın Mesih olduğunu ve ölümden dirildiğini vaaz etti. Sonunda Petrus baş aşağı çarmıha gerilerek öldürüldü. Aldanmış mıydı? Ne olmuştu ona? O'nu İsa uğruna ölecek kadar cesur bir kişi haline getiren ne olmuştu? Neden O'nun uğruna ölümü göze almıştı? Benim bulabildiğim tek açıklama şudur: *İncil; 1. Korintliler 15:5*"İsa Kifas'a, (Petrus'a) ve sonra Onikilere göründü" (*Yuhanna 1:42*).

Bunun yanında bir de İsa'nın kardeşi olan Yakup örneğimiz vardır (*İncil; Matta 13:55; Markos 6:3*). Yakup ilk on ikiden biri olmasa da (*İncil; Matta 10:2-4*), sonraları Pavlus'la Barnabas (*İncil; Elçilerin İşleri*

14:14)gibi bir elçi olarak tanınmıştır (*İncil; Galatyalılar 1:19*). İsa hayattayken O'nun Tanrı Oğlu olduğuna inanmıyordu. Belki de diğer kardeşle-riyle birlikte İsa'yla alay etmişti. Kardeşleri bile O'na iman etmiyorlardı (*İncil; Yuhanna 7:5*)İsa'nın acayip iddialarla ortalarda dolaşıp ailenin adını lekelemesi Yakup'u yaralamış olmalıydı. ("Yol, gerçek ve yaşam ben'im. Benim aracılığım olmadan kimse Baba'ya gelemmez" -*İncil; Yuhanna 14:6*;"Ben asmayım, siz çubuklarsınız" -*İncil; Yuhanna 15:5*;"Ben iyi çobanım. Benimkileri tanırım" -*İncil; Yuhanna 10:14*).Sizin kardeşiniz böyle konuşmuş olsaydı nasıl karşılardınız?

Ne var ki Yakup'a bir şeyler oldu. İsa çarmıha gerilip gömüldükten sonra, Yakup Kudüs'te vaaz ediyordu. İsa'nın insanların günahları için öldüğünü, dirildiğini ve yaşadığını söylüyordu. Sonunda Yakup, Kudüs kilisesinin önderlerinden biri oldu ve kendi adıyla anılan İncil'in Yakup bölümünü yazdı. Yazdığı bölüme, "Tanrı'nın ve Rab İsa Mesih'in kulu ben Yakup..." diye başladı. Yakup, en sonunda başkahin Hananya aracılığıyla taşlanarak öldürüldü. Yakup aldanmış mıydı? Hayır. Bunun tek mantıklı açıklaması da *İncil; 1. Korintliler 15:7*- "Bundan sonra Yakup'a... göründü."

İsa'nın dirilişi yalan olsaydı, elçiler bunu bilirlerdi. Dev bir palavra mı uydurmuşlardı? Onların yaşamlarındaki ahlak düzeyinin yalan söylemeye uygun olmadığını biliyoruz. Kişisel olarak yalancıları suçladılar ve dürüstlüğü vurguladılar. Gerçe-ği bilmeleri için insanları teşvik ettiler. Tarihçi Edward Gibbon, Roma İmparatorluğu'nun gerilemesi ve yıkılması adlı ünlü eserinde Mesih inancının gelişmesinin baş nedenlerinden biri olarak, "ilk imanlıların temiz ve gerçek ahlak düzeylerinden" söz eder. Diriliş, çarmıha gerilen bir öğretmenin hayal kırık-lığına uğramış öğrencilerini ilk kilisenin cesur tanıkları ve şe-hitleri durumuna getiren inançtı. İsa'nın izleyicilerini Yahudi-lerden ayıran ve onları diriliş toplumu haline getiren neden-lerden biri buydu. İsa'nın izleyicilerini hapse atabilir, kırbaç-layabilir ve öldürebilirdiniz, ama "İsa'nın üçüncü günde diril-diği inancından onları döndüremezdiniz."

Üçüncü olarak, elçilerin dirilişi görmelerinden hemen sonraki cesaretleri bunun bir uydurma olduğu sanısını orta-dan kaldırıyor. Korkarak Mesih'i inkar eden Petrus ölümle teh-dit edilmesine karşın dirilişinden sonra İsa'yı ilan etmeye baş-ladı. Mesih'in izleyicileri yetkililer tarafından tutuklanıp dövül-düler, ama hemen sonra sokaklara

çıkıp İsa hakkında konuşmaya devam ettiler (*İncil; Elçilerin İşleri 5:40-42*). Arkadaşları ve düşmanları onların cesaretlerine hayret etmişlerdi. Üste-lik korkarak küçük kenar mahallelerde değil, Kudüs'te vaaz ettiler.

Eğer elçiler İsa'nın dirilişinden emin olmasalardı, işkence ve ölüme göğüs geremezlerdi. Bildirilerindeki tutarlılık ve yıl-mayan cesaretleri şaşırtıcıydı. Hepsi de diriliş gerçeği konu-sunda fikir birliğindeydiler. Eğer yalan söylemiş olsalardı, içle-rinden biri gördükleri zulüm karşısında mutlaka dönerdi.

Fransız düşünürü Pascal şöyle yazıyor: "Elçilerin sahtekar oldukları iddiası çok saçmadır. Olanlara mantıksal açıdan bakalım. Diyelim ki, İsa Mesih'in ölümünden sonra bu on iki kişi toplanıp O'nun ölümden dirildiğini uydurdular. Böylece hem sivil hem de din yetkililerine saldırıda bulunmuş olacak-lardı. İnsanın yüreği dönekliğe ve değişime eğilimlidir; mad-decilikle ayartılır ve vaatlerle aldatılır. Ancak, eğer bu adamlar böyle çekici ayartılara kapılmış olsalardı, hapis ve işkence karşısında sahtekarlıkları mutlaka ortaya çıkardı."

Nasıl oldu da bu on iki kişi, bir gecede, her yerde İsa'yı ve ölümden dirilişini vaaz ederek, her türlü baskı, alay, zorluk, hapis ve ölümü cesaretle karşılayan kahramanlar haline dönüştüler?

Adı bilinmeyen bir yazar, elçilerin yaşamlarında oluşan değişimleri şu şekilde dile getiriyor: "İsa'nın çarmıha gerildiği gün, üzüntüyle doluydular. Oysa haftanın ilk günü seviniyor-lardı. Çarmıha gerilme gününde ümitsizdiler, oysa haftanın ilk günü yürekleri ümit ve cesaret doluydu. Dirilişin haberi ken-dilerine ilk ulaştığında kuşkulu ve imansızdılar, ama gözleriyle görüp emin olunca bir daha kuşkuya düşmediler. Bu denli kı-sa bir zaman içinde bu adamların böylesine değişmesi nasıl açıklanabilir? Yalnızca İsa'nın bedeninin mezardan çıkarılmış olması böyle köklü bir değişimle sonuçlanamazdı. Onları bu kadar etkileyen bir efsanenin gelişmesi için üç gün yeterli değildi. Bu tür masalların gelişip kimlik bulması için çok daha uzun bir süre gereklidir. Elçilerin değişimi, tam bir açıklama gerektiren psikolojik bir olaydır. Dünyadaki en yüksek ahlak dersini veren tanıkların kişiliklerini, üstelik bunların tanıklık ettikleri gerçek uğruna canlarını verdiklerini düşünün. Bir evin üst katında toplanan korkak küçük bir grup, birkaç gün içinde hiçbir baskının sindiremediği cesur ve ateşli insanlar haline geliyor. Bu insanlardaki derin değişikliği "sahtekarlık yaptılar" diye

kestirip atmak mantığa sığmaz.

Dirilişin ve Kutsal Ruh'un gelişinin öğrenciler üzerinde etkisi çok önemlidir. Geçmişteki günlere bakarak İsa'nın İsrail'i kurtaracağını uman, hayal kırıklığına uğramış, cesaretleri kırılmış kadın ve erkekler ateşli tanıklar haline geldiler.

Toplumun ahlak yapısını değiştiren bu insanlar, kurnaz yalancılar mı, yoksa aldanmış deliler miydi? Bu seçeneklerin kabul edilmesi dirilişin kabul edilmesinden daha zordur. Çün-kü bunları kanıtlayacak hiçbir şey yoktur.

Elçilerin ölümü bile göze alan kararlılıkları, sahtekarlık adı altında geçiştirilemez. Britannica Ansiklopedisi'ne göre; tarih-çi Origen, Petrus'un baş aşağı çarmıha gerildiğini kaydetmiş-tir: "Böylece Petrus, Rabbimizin peygamberlik ettiği gibi taşı-narak Vatikan tepesindeki Nero bahçelerinin yanındaki yere ölmesi için götürüldü. Birçok kardeşi de aynı yerde öldürül-müştü. Petrus, Rab'bi gibi ölmeye layık olmadığını söyle-yerek kendi rızasıyla baş aşağı çarmıha gerildi."

Petrus ve Pavlus tanıklıklarını kanlarıyla mühürlediler. Ta-rihçi Tertullian, "gerçeği bildiğinden emin olmayan kimse ca-nını vermez" demiştir.

Tanıklığı çürütme ve bir tanıklığın doğruluğunu belirleme üzerinde yıllarca çalışmış olan Harvard hukuk profesörü Simon Greenleaf şöyle bir sonuca varıyor: "Askeri tarihte bile böylesine kahramanca bir bağlılık, sabır ve yılmayan bir cesa-ret ortaya koyan başka bir örnek yoktur. Elçiler, iman temel-lerini ve gerçeklerin kanıtlarını titizlikle incelemişlerdi."

Elçiler ilan ettikleri gerçeklerin doğruluğunu kanıtlamak için ölüm sınavından bile geçtiler. Onların tanıklığına, bugün karşılaştığım insanların tanıklığından daha çok güvенеbilece-ğime inanıyorum.

6. ÖLÜ BİR MESİH NE İŞE YARAR?

Aşlına bakılırsa birçok insan iyi nedenler uğruna canını ver-miştir. Vietnam savaşını protesto etmek için San Diego'da kendini yakan öğrenciyi hatırlayın. Altmışlı yıllarda birçok Bu-dist, dünyanın dikkatini Güneydoğu Asya'ya çekmek için ken-dini yaktılar.

Elçiler, İsa'nın Mesih olduğuna inanıyorlardı. Bu yüzden ölebileceği akıllarına bile gelmemiştir. İsa'nın Tanrı'nın Ege-menliğini kuracağını ve İsrail'i yöneteceğini sanıyorlardı.

Elçilerin Mesih'le olan ilişkilerini ve çarmıh olayını kavrayamamalarının nedenlerini anlayabilmek için o zamanlar nasıl bir Mesih beklendiğini görmemiz gereklidir.

İsa'nın öğretisi ve yaşamı, geleceği beklenen Mesih'le bü-yük bir çelişki oluştuyordu. Bir Yahudi'ye, çocukluğundan başlayarak Mesih'in büyük ve zaferli bir siyasi önder olacağı öğretiliyordu. Yahudiler'i esaretten kurtaracak, İsrail'i layık olduğu egemenliğe kavuşturacaktı. Acı çeken ve öldürülen bir Mesih bu tanıma uymuyordu.

İsa'nın geldiği zamanlarda Yahudiler son derece zor za-manlar geçiriyorlardı. Din önderleri, kurtarıcının ortaya çıkışını dört gözle bekleyen insanların ateşli beklentilerini söndür-menin olanaksız olduğunu düşünüyorlardı. Romalılar bir yüzyıldan beri Yahudi özgürlüğünü kısıtlıyordu. Halk üzerin-deki baskıları, milliyetçilik ruhunu körüklüyordu. Mucizevi bir kurtuluşun ve bunu gerçekleştirecek olan Mesih'in beklenti-siyle doluydular. Durumları kötüleştikçe beklentileri artıyordu. Mesih, İsa'nın da peygamberlik ettiği gibi Yahudi ulusuna refah, zenginlik ve zafer getirecek bir kişi olacaktı. Oysa İncil'e bakıp da İsa'nın ulusal ve siyasi bir önder olduğunu söylemek çok güçtür.

Bir Yahudi aydını şöyle yazmıştır: "Geleceği beklenen Me-sih yalnızca siyasi bir önder değil, ahlak nitelikleri açısından da üstün olacak bir kişidir."

Yine başka bir aydın Mesih hakkındaki Yahudi inancını, "Yahudilerin kendilerini Roma baskısından kurtaracak olan üstün nitelikli siyasi

önder" olarak dile getirmiştir. Onlara göre Mesih beklentisi yalnızca ulusal hürriyet anlamına geliyordu.

Yahudiler Davut soyundan geleceği vaat edilen kurtarıcıyı büyük bir özlemlerle bekliyorlardı. Bu kurtarıcı onları yabancı is-tilasından kurtaracak, Roma egemenliğine son verecek, bu-nun yerine esenliğin ve adaletin hüküm sürdüğü kendi krallığına kuracaktı.

Yahudiler İsa'nın ortaya çıktığı zamanlarda, Mesih vaadiyle avunç buluyorlardı. Elçiler de çevrelerinde bu insanlarla aynı görüşü taşıyorlardı. İsa Yahudilerin beklediği Davut Oğ-lu'ndan o denli farklıydı ki, kendi öğrencileri bile O'nun Mesih olduğunu akıllarından geçirmedi. İsa, çarmıha gerileceğini söyleyince şaşkına döndüler (*İncil; Luka 9:22*). İsa'nın bu tür sözlerini temelsiz kuruntular olarak yorumladılar. Çarmıha ge-rilmiş bir Mesih, elçiler için yüz karasıydı.

Elçilerin İsa'yı "Hükmeden Mesih" olarak kabul ettiklerini İncil'de görebiliriz. İsa öğrencilerine Kudüs'e gidip acı çeke-ceğini söylemişti. Bunun üzerine Yakup ve Yuhanna İsa'nın krallığında, O'nun sağ ve sol yanında oturmayı istediler (*İncil; Markos 10:32-38*). Nasıl bir Mesih düşünüyorlardı? Acı çeken, çarmıha gerilen bir kişi mi? Hayır, bekledikleri güçlü siyasal bir önderdi. İsa bunun üzerine onlara yanıldıkları noktayı gösterdi; ne dediklerini bilmiyorlardı. İsa, acı çekeceğini ve çarmıha gerileceğini söylediğinde, elçiler ne demek istediğini anlayamadılar (*İncil; Luka 18:31-34*). Aldıkları eğitim ve öğrenimden dolayı İsa'nın yanılmış olduğunu sanıyorlardı. Ve ardından İsa çarmıha gerildi. O'nun Mesih olduğuna ilişkin tüm ümitleri yıkılmıştı. Hayal kırıklığı içinde evlerine geri döndüler. Bütün bu yıllar boşa gitmişti. İsa tutuklandığında, öğrencilerin kendisini terk etmelerinin nedeni buydu. Kafaları, zaferli ve düşmanları yok eden bir Mesih düşüncesiyle öylesi-ne doluydu ki, İsa'yı dövülmüş, kırbaçlanmış, Pilatus'un elle-rinde tümüyle çaresiz adi bir suçlu gibi kanlar içinde çarmıha gerilmiş gördüklerinde, bütün ümitleri suya düştü. Oysa İsa bunların olacağına ilişkin kendilerini defalarca uyarıyordu. Ne var ki öğrenciler yalnızca duymak istediklerini duydular. İsa'nın acı çekeceği ve çarmıha gerileceğine ilişkin sözlerini kulak arkası ettiler.

Ancak çarmıhtan birkaç hafta sonra öğrenciler, Kudüs'te İsa'nın Kurtarıcı ve Mesih olduğunu ilan ediyorlardı. Bence mantıklı açıklama *İncil; 1. Korintliler 15:5*'te yazılıdır: "Sonra da Onikilere göründü." Hayal kırıklığına uğramış öğrencileri çarmıha gerilmiş Mesih uğruna acı çekmeye ve ölmeye yön-lendiren ne olmuştu? "İsa, ölüm acısı çektikten

sonra birçok inandırıcı kanıtlarla elçilere dirilmiş olduğunu gösterdi. Kırk gün süreyle onlara görünerek Tanrı'nın Egemenliğine dair konuştu" (*İncil; Elçilerin İşleri 1:3*).

Birçok insan iyi nedenler uğruna canlarını vermişlerdir. Ancak elçilerin iyi nedeni çarmıhta ölmüştür. Yalnızca İsa'nın dirilişi ve O'nunla süren beraberlikleri öğrencileri İsa'nın Me-sih olduğuna inandırmıştır. Bu gerçeğe yalnızca sözleriyle ve yaşamlarıyla değil, ancak ölümleriyle de tanıklık etmişlerdir.

7. SAUL'A NE OLDUĞUNU DUYDUNUZ MU?

Birçok üniversitede konuşmalar yapan bir arkadaşım vardı. Günün birinde yine konuşma yapmak amacıyla bir kampüse vardığında şaşkına döndü. Öğrenciler, kendisini "üniversiteli bir tanrıtanımayla" yüzleştirmek için hazırlık yapıyorlardı. Rakibi, Mesih inancına beslediği büyük düşmanlıkla tanınan etkili bir felsefe profesörüydü. İlk konuşmayı arkadaşım yaptı. İsa'nın dirilişine ilişkin çeşitli kanıtları, elçi Pavlus'un imana gelişini ortaya koydu. Mesih'in, yaşamını nasıl değiştirdiğine dair kendi tanıklığını verdi.

Konuşma sırası profesöre geldiğinde son derece sinirli olduğu görülüyordu. Dirilişe ilişkin kanıtları ve arkadaşımın tanıklığını çürütemiyordu. Bu yüzden elçi Pavlus'un imana gelişini konusuna saldırmaya karar verdi. Bu gerçeği çürütmek için, "insanlar, bazen savaş verdikleri şeye karşı psikolojik açıdan derin bir katılımda bulunurlar. Sonunda da bunları Salıverirler" düşüncesini kullandı. Arkadaşım o an gülümsedi ve "Dikkatli olmalısınız, sayın profesör" dedi. "Çünkü o za-man sizin de İsa'ya iman etme tehlikeniz var demektir."

Mesih inancını doğrulayan en etkili tanıklıklardan biri de Tarsus'lu Saul'un, önceleri Mesih inancının en büyük düşmanıyken, sonraları İsa'nın elçisi Pavlus haline gelmesidir. Saul, Yahudi bir milliyetçi ve din önderiydi. Tarsus'ta doğmuş olması, zamanın en ileri öğrenimini görmesine yaradı. Tarsus, Stoacı düşünürleri ve kültürüyle bilinen bir üniversite şehriydi. Yunan coğrafyacısı Strabo, eğitim ve felsefe konusundaki üstünlüğünden dolayı Tarsus'a mersiyeler yazmıştır.

Pavlus babası gibi, yüksek bir ayrıcalık sayılan Roma vatandaşlığına sahipti. Grek kültürü ve düşüncesinde eğitim görmüştü. Grekçe dil bilgisi çok iyiydi; çeşitli lehçe ve ağızları kullanabiliyordu. Konuşmalarında Grek ozanlarından ve düşünürlerinden alıntılara yer vermişti:

İncil; Elçilerin İşleri 17:28, "Nitekim, 'O'nda yaşıyor ve deviniyoruz;

O'nda varız" (Epimenides). Ozanlarınızdan bazı-larının belirttiği gibi, "Biz de O'nun soyundanız" (Aratus, Kle-antes).

İncil; 1. Korintliler 15:33,"Aldanmayın, 'kötü arkadaşlık-lar iyi huyu bozar'" (Menander).

İncil; Titus 1: 12, "Kendilerinden biri, öz peygamberlerinden biri şöyle demiştir: 'Giritliler hep yalancı, azgın cana-varlar, tembel oburlardır.' "

Pavlus Yahudi eğitimi almış, Ferisilerin katı öğretişleriyle beslenmişti. On dört yaşlarındaiken öğrenim görmesi için za-manın en iyi öğretmenlerinden Hillel'in torunu olan Gamali-yel'in yanına verilmişti. Pavlus yalnızca Ferisi olmakla kalmı-yor, aynı zamanda Ferisilerin soyundan geliyordu. "Atalarımın geleneklerini savunmakta son derece gayretli ve Yahudi dininde, yaşıttım olan soydaşlarımın birçoğundan daha ileri-deydim" diyerek övünebiliyordu (*İncil; Galatyalılar 1:14*).

Pavlus'un nasıl iman ettiğini anlamak isterseniz, önceleri neden Mesih inancına bu denli karşıt olduğuna bakmalısınız. Pavlus Yahudi şeriatine son derece bağlı olduğundan, Me-sih'e ve ilk imanlılara yılmayan bir savaş açmıştı.

Pavlus'un Mesih inancının bildirisine karşı olmasının ne-deni İsa'ya Mesihlik rolü verilmesi değil, şeriatın kurtarıcılık rolünün hiçe sayılıp tek kurtuluşun İsa'da olduğu iddiasıydı. Pavlus, Mesih inancına karşıydı, çünkü ona göre kurtuluşun yolu Şeriat'ten geçiyordu. Britannica Ansiklopedisi şöyle bir açıklama getiriyor: "Kendilerine imanlılar (Hıristiyanlar) adı verilen Yahudilerin yeni kolu, Pavlus'un Yahudi eğitiminin ve çalışmalarının özüyle taban tabana çelişkiliydi. Bu nedenle, bu kolu yok etmek Pavlus'un başlıca tutkusu oldu (*İncil; Galatyalılar 1:13*). İmanlıları yakalayıp öldürmeye başladı (*İncil; Elçilerin İşleri 26:9-11*). İnanlılar topluluğunu kırıp geçiriyor-du. Ev ev dolaşarak, kadın erkek demeden imanlıları dışarı sürüklüyor, hapse atıyordu (*İncil; Elçilerin İşleri 8:3*). Başka-hinlerden, İsa'nın izleyicilerini tutuklamak ve mahkeme önü-ne çıkarmak için yetki almıştı."

Ancak sonradan Pavlus değişiverdi: "Saul ise Rab'bin öğ-rencilerine karşı hala tehdit ve ölüm soluyordu. Başkahine gitti, Şam'daki havralara verilmek üzere mektuplar yazmasını istedi. Orada İsa'nın yolunda yürüyen kadın erkek, kimi bulsa tutuklayıp Kudüs'e getirmek niyetindeydi. Yol alıp Şam'a yak-laştığı sırada, birdenbire gökten gelen

bir ışık çevresini ay-dınlattı. Yere yıkılan Saul, bir sesin kendisine, 'Saul, Saul, ne-den bana zulmediyorsun?' dediğini işitti. Saul, 'Ey efendim, sen kimsin?' dedi. 'Ben, senin zulmettiğin İsa'yım' diye cevap geldi. 'Haydi kalk ve kente gir, ne yapman gerektiği sana bil-dirilecek.' Saul'la birlikte yolculuk edenadamların dilleri tutuldu, oldukları yerde kalakaldılar. Sesi duydularsa da, kim-seyi göremediler. Saul yerden kalktı, ama gözlerini açtığında hiçbir şey göremiyordu. Sonra kendisini elinden tutup Şam'a götürdüler. Üç gün boyunca gözleri görmeyen Saul hiçbir şey yiyip içmedi.

Şam'da Hananya adında bir İsa öğrencisi vardı. Bir görünümde Rab ona, 'Hananya!' diye seslendi. 'Buradayım, Rab' dedi Hananya. Rab ona, 'Kalk' dedi, 'Doğru Sokak denilen sokağa git ve Yahuda'nın evinde Saul adında Tarsuslu birini ara. Şu anda orada dua ediyor. Görümünde yanına Ha-nanya adlı birinin geldiğini ve gözlerini açmak için ellerini kendisinin üzerine koyduğunu görmüştür" (*İncil; Elçilerin İş-leri 9:10-12*).

Bu noktada İmanlıların neden Pavlus'tan korktukları an-laşılabilir: "Hananya şöyle karşılık verdi: 'Rab, birçoklarının bu adam hakkında neler anlattıklarını duydum. Kudüs'te senin kutsallarına nice kötülük yapmış! Burada da senin adını anan herkesi tutuklamak için başkahnlerden yetki almıştır.' Rab ona, 'Git!' dedi. 'Bu adam, benim adımla diğer uluslara, krallara ve İsrail oğullarına duyurmak üzere seçilmiş bir ara-cımdır. Benim adım uğruna ne kadar sıkıntı çekmesi gere-keceğini ona göstereceğim.' Bunun üzerine Hananya gitti, eve girdi ve ellerini Saul'un üzerine koydu. 'Saul kardeş' dedi, 'sen buraya gelirken yolda sana görünen Rab, yani İsa, gözlerin açılın ve Kutsal Ruh'la dolasın diye beni yolladı.' Hemen o anda Saul'un gözlerinden perde gibi bir şeyler düştü. Yeniden görmeye başlayan Saul kalktı, vaftiz oldu, sonra yemek yiyip kuvvet buldu" (*İncil; Elçilerin İşleri 9:13-19*).Pavlus daha sonra, "Rabbimiz İsa'yı görmedim mi?" şek-linde konuşmuştur (*İncil; 1. Korintliler 9:1*).Mesih'inkendisi-ne görünmesini, dirilişinden sonra elçilere görünmesiyle bir-likte dile getirmiştir. "Bundan sonra Yakup'a, sonra bütün elçilere ve en son, zamansız doğmuş bir çocuğa benzeyen bana da göründü" (*İncil; 1. Korintliler 15:7-8*).

Pavlus İsa'yı, karşı koyamayacağı bir şekilde gördü. Müj-de'yi kendi seçimiyle değil, gereklilikten duyurdu. "Müjde'yi yayıyorum diye övünmeye hakkım yok. Çünkü bunu yapmak-la yükümlüyüm. Müjde'yi

yaymazsam vay halime!" (İncil; 1. Korintliler 9:16).

Pavlus'un İsa'yla karşılaşması ve ardından iman edişi, ani ve beklenmeyen bir biçimde gerçekleşti, "Ben öğleye doğru yol alıp Şam'a yaklaşıırken, birdenbire gökten parlak bir ışık çevremi aydınlatıverdi" (İncil; Elçilerin İşleri 22:6).Pavlus bu göksel kişinin kim olduğunu tahmin edemezdi. Nitekim Nası-ralı İsa olduğunu duyunca şaşkına döndü ve titremeye baş-ladı.

Pavlus'a Şam yolunda neler olduğuna ilişkin tüm ayrıntıları, kronolojisini ve psikolojisini bilemeyiz. Ama bildi-ğimiz tek şey, Pavlus'a, yaşamının her yönünü köklü bir bi-çimde değiştiren bir şey olduğudur.

İlk önce Pavlus'un kişiliği değişti. Britannica Ansiklopedisi Pavlus'un iman etmeden önceki halini zalim, acılık dolu, yobaz, kibirli, öfkeli sözleriyle tanımlar. Oysa imana geldikten sonra sabırlı, kibar, özverili bir insan olmuştur.

İkincisi, Pavlus'un İsa'yı izleyenlerle arasındaki ilişki de-ğişti. "Saul, birkaç gün Şam'daki öğrencilerin yanında kaldı" (İncil; Elçilerin İşleri 9:19).Elçilere gittiği zaman da onların dostluğuyla karşılandı.

Üçüncüsü, Pavlus'un bildirisi değişti. Yahudi mirasına olan sevgisi devam etse bile, acılık dolu bir düşmandan, Mesih inancının ateşli bir yayıcısı haline dönüştü. "Havralarda İsa'nın Tanrı'nın Oğlu olduğunu hemen duyurmaya başladı" (İncil; Elçilerin İşleri 9:20). Pavlus'un düşünceleri değişime uğramıştı. Geçirdiği deneyim Pavlus'u Ferisilerin iddialarının tersine, İsa'nın Mesih olduğunu kabul etmeye yöneltti. Yeni kabul ettiği Mesih kavramı, düşünüşünde tam bir devrim yarattı. Pavlus, önceleri çarmıha gerilmiş bir adamın Mesih olamayacağını şiddetle savunuyordu. Ancak İsa'nın Mesih olduğunu kendisi de anlayınca, düşüncelerini yeniden göz-den geçirmek zorunda kaldı.

Çarmıhta ölüme mahkum edilmek Tanrı'nın laneti anla-mına geliyordu. İsa da bu şekilde öldüğünden Pavlus, O'nun Mesih olduğu iddialarına şiddetle karşı çıkıyordu. Ancak son-radan, çarmıhın Tanrı'nın Mesih aracılığıyla dünyayı kendisiy-le barıştırma amacını taşıdığını gördü. Pavlus çarmıh aracı-lığıyla Mesih'in uğrumuza lanetlendiğini (İncil; Galatyalılar 3: 13)ve Tanrı'nın Mesih'i bizim için günah yaptığını (İncil; 2.Korintliler 5:21)gördü. Mesih'in ölümü yenilgi değil, dirilişe pekişen büyük bir zaferdi. Çarmıh bir sendeleme taşı değil, Tanrı'nın Mesih aracılığıyla sunduğu kurtuluşun özüydü. Pav-lus'un müjdeyi yaymaya yönelik vaazları, Mesih'in acı çekip ölümden dirilmesi

gerektiğine ilişkin kanıtlar sunmaktan iba-retti. "Size duyurmakta olduğum bu İsa, Mesih'tir" diyordu (*İncil; Elçilerin İşleri 17:3*).

Dördüncüsü, Pavlus'un görevi değişmişti. Pavlus, Yahudi olmayanlardan nefret eden bir kişiydi. Ancak yine Yahudi olmayanlara hizmet ederek, onlara müjdeyi duyuran bir kişi haline dönüştü. Yahudi milliyetçisi yerine Yahudi olmayanların müjdecisi oldu. Pavlus, Yahudi olmayanları Tanrı'nın seçilmiş halkından düşük düzeydeki ikinci sınıf insanlar olarak aşağılıyordu. Ne var ki Şam'da geçirdiği deneyim, Pavlus'u, yaşamı ve amacı Yahudi olmayanlara hizmet etmeye adanmış bir elçi durumuna getirdi. Pavlus kendisine görünen Me-sih'in, tüm insanların Kurtarıcısı olduğunu kavramıştı. Pavlus, Yahudiliği sıkıca gözeten bir Ferisiyken, şiddetle karşı koy-duğu bu Mesih inancının baş savunucusu durumuna gel-mişti. Öyle değişmişti ki: "Onu duyanların hepsi şaşkına dön-dü. 'Kudüs'te bu adı ananları kırıp geçiren adam bu değil mi? Buraya da, öylelerini tutuklayıp başkahlilere götürmek amacıyla gelmedi mi?' diyorlardı" (*İncil; Elçilerin İşleri 9:21*).

Tarihçi Philip Schaff şunları söylemiştir: "Pavlus'un iman edişi, yalnızca kendi kişisel yaşamında değişiklik yaratmakla kalmamış, ilk kilisenin, dolayısıyla da insanlığın tarihinde büyük bir dönüm noktası olmuştur. Pentikost mucizesinden sonra en verimli olaydır. Üstelik Mesih inancının evrensel zaferinin devam etmesine yaramıştır."

Houston Üniversitesi'nde öğle yemeği yerken, bir öğrencinin yanında oturuyordum. Onunla Mesih inancını tartışma-ya başladım. Bana, Mesih'e ya da Mesih inancına ait olan hiçbir tarihsel kanıt bulunmadığını söyledi. Bu çocuk bir tarih öğrencisiydi. Ders kitaplarından birinin Roma tarihine ait ol-duğunu gördüm. Kitabın içinde, elçi Pavlus ve Mesih inancı üzerine bir bölüm olduğunu söyledi. Bölümü okuduktan son-ra Pavlus'la ilgili kısmın Tarsus'lu Saul'un yaşamını tanımla-yarak başladığını ve Elçi Pavlus'un yaşamını tanımlayarak bittiğini görerek şaşır-dı. Kitabın son paragrafında, Pavlus'un bu iki kişiliği arasında ne olduğunun bilinmediğini yazıyordu. İncil'de Elçilerin İşleri kitabını açıp Mesih'in ölümden dirildik-ten sonra Pavlus'a görüldüğü kısmı gösterdim. Öğrenci, Pavlus'un iman edişinin en mantıklı açıklamasının bu olduğu sonucuna vardı. Sonra kendisi de Mesih'e kurtarıcı olarak iman etti.

Elias Andrews şöyle bir yorum yapıyor: "Ferisilerin Feri-sisi bu kişilerin köklü değişimi, iman ettiği inancın doğru-lu-ğuna ve gücüne en inandırıcı kanıttır. Pavlus'un başarıları ya-nında Büyük İskender'in ve

Napolyon'un başarıları sönük kalır." Pavlus "sekiz kez zincire vuruldu, müjdeyi Doğu'da ve Batı'da duyurdu. Batı'nın sınırına geldi; ve yöneticiler tara-fından şehit edildi."

Pavlus defalarca, ölümden dirilmiş olan Mesih'in yaşamı-nı değiştirdiğini belirtti. Mesih'in ölümden dirildiğine öyle emindi ki, kendisi de inancı yüzünden şehit oldu.

Oxford Üniversitesi'nden iki profesör, Mesih inancının temelini yıkmaya karar verdiler. Birisi dirilişin yanlışlığını kanıt-larken, diğeri Tarsuslu Saul'un asla iman etmediğini ortaya koyacaktı. Ne var ki ikisi de tam tersi sonuçlara ulaştılar ve İsa'nın ateşli izleyicileri oldular. Şöyle yazmışlardır: "Yalnızca Pavlus'un iman edişi ve elçiliği bile Mesih'in inancının Tanrısal bir esin olduğunu kanıtlamaya yeterlidir. Pavlus'un Mesih uğruna 25 yıllık hizmeti ve acılara katlanması gerçektir. O hal-de iman edişi de gerçektir. Çünkü her şey bu ani değişiklikle başladı. Pavlus'un iman edişi gerçekse, İsa Mesih ölümden dirilmiştir. Çünkü Pavlus'un yaptığı her şey tümüyle Mesih'i görmüş olması temeline dayanıyordu."

8. İYİ BİR İNSANI NASIL HAKSIZ ÇIKARABİLİRSİNİZ?

Uruguay Üniversitesi'nden bir öğrenci bana, "Profesör Dowell, Mesih inancını neden çürütemiyorsunuz?" diye sor-muştu. Ben de, "Bir tek nedenden dolayı" diye yanıt ver-miştim. "Tarihteki bir tek olayı çürütemiyorum. O da İsa Mesih'in dirilişidir."

Bu olayı uzun bir süre inceledikten ve temelini tümüyle araştırdıktan sonra şu sonuca vardım: İsa Mesih'in ölümden dirilişi ya insanlığa yapılan en kötü, en zalimce ve alçakça düzenbazlık, ya da tarihin en önemli gerçeğidir.

Diriliş konusu, "Mesih inancı gerçek midir?" sorusunu fel-sefe sahasından çıkarıp tarih sahasına sokar. Mesih inancının tarihsel olarak kabul edilebilir bir temeli var mıdır? Dirilişin gerçekliğine inanmak için yeterli kanıt var mıdır?

Dirilişle ilgili bazı gerçekler şunlardır: Geleceği Tevrat'ta önceden bildirilen Mesih olduğunu öne süren bir Yahudi pey-gamberi, Nasıralı İsa tutuklanmış, siyasi bir suçlu olarak yar-gılanmış ve çarmıha gerilmiştir. Ölümünden ve gömülme-sinden üç gün sonra, mezarına giden birkaç kadın cesedin yok olduğunu görmüştür. Bu kişinin öğrencileri O'nu Tanrı'nın dirilttiğini söylemiş, göğe alınmadan önce birkaç kez kendilerine görüldüğünü iddia etmişlerdir.

Mesih inancı işte bu temel üzerine kurularak tüm Roma İmparatorluğuna yayıldı. Çağlar boyunca büyük bir etkisi oldu.

İsa Mesih gerçekten ölümden dirildi mi?

İSA'NIN GÖMÜLMESİ

İsa'nın bedeni Yahudi geleneklerine uygun olarak, keten bezlere sarılmıştı. Yaklaşık 50 kiloluk kokulu baharat, yapışkan bir madde kıvamında karıştırılarak beden çevresindeki bezlere sürüldü.

Beden kayadan oluşan sağlam bir mezara konuldu. Son derece büyük bir taş, (aşağı yukarı iki ton ağırlığında) kaldıraçlar aracılığıyla mezarın girişine yuvarlandı.

Son derece disiplinli Romalı bir manga asker, mezarı güvenlik altına almak için oraya yerleştirildi. Cezalandırma korkusu özellikle gece nöbetlerinde görevin kusursuz bir dikkatle yapılmasını sağladı. Bu manga, mezara Roma gücünü ve yetkisini simgeleyen mührü bastı. Girişteki taşı hareket ettirmeye çalışan kişi mührü kıracak ve Roma yasasını çiğnemiş olacaktı. Ne var ki tüm bunlara karşın mezar boştu.

BOŞ MEZAR

İsa'nın izleyicileri, O'nun ölümden dirildiğini söylediler. İsa'nın kendilerine kırk gün boyunca inandırıcı kanıtlarla görüldüğünü öne sürdüler. Elçi Pavlus, İsa'nın, bir kez 500 izleyicisine birden görüldüğünü, bunların çoğunun hala hayatta olduğunu ve kendisinin yazdıklarını doğrulamak için bu kişilere başvurulabileceğini söylemiştir.

Boş mezarın inkar edilmesi olanaksızdı, çünkü hemen herkesin bundan haberi vardı. Eğer mezarın boş olduğunu halk görmemiş olsaydı, İsa'nın dirilişi hikayesine Kudüs'te bir saat bile inanılmazdı.

Eğer tüm kanıtlar titizlikle ve adil bir şekilde değerlendirilirse, tarihsel araştırmalara göre İsa'nın mezarının Pazar sabahı boş olduğu sonucu doğrudur. Bu gerçeğe aykırı hiçbir yazınsal, epigrafik ya da arkeolojik bir kanıt bulunmamıştır.

Boş mezarı nasıl açıklayabiliriz? Bunun doğal bir nedeni olabilir mi?

İmanlılar, şaşırtıcı tarihsel kanıtlara dayanarak İsa'nın, Tanrı'nın doğaüstü gücüyle ölümden dirildiğine inanmaktadırlar. Buna inanmak çağdaş bir akla zor gelebilir, ancak ilerde de açıklayacağım gibi, inanmamak daha zordur.

Dirilişten sonra mezarın durumu önemlidir. Roma mührü kırılmıştı. Ve bunu yapmanın cezası baş aşağı çarpmıya gerilmekte. Girişteki büyük taş yerinden oynatılmış, üstelik sanki taşınmış ya da elle kaldırılıp konulmuş gibi girişten uzağa yuvarlanmıştır. Manga kaçmıştır. Tarihçi Justin, Digest adlı eserinde (49:16) bir mangayı idama götüren 18 suçlu sıralar. Bunlardan ikisi, uyumak ve görev yerini terk etmektir.

Mezara gelip boş bulan kadınlar korkuya kapıldılar, geri dönüp İsa'nın öğrencilerine durumu anlattılar. Bunun üzerine Petrus ve Yuhanna mezara koşular. Mezara ilk varan Yuhanna oldu. Ketten bezler yerdedi ve içi boştu. Mesih'in bedeni bu bezlerden sıyrılmıştı.

YANLIŞ MEZAR MI?

Kirsopp Lake tarafından ortaya atılan bir kurama göre, bedenin kaybolduğunu söyleyen kadınlar yanlışlıkla başka bir mezara gitmişlerdir. Bu doğruysa, öğrenciler de yanlışlık ya-pıp başka bir mezara girdiler. Ne var ki, bedenin çalınmasını önlemek için mezara askeri manga yerleştiren Yahudi yetkililer yer konusunda yanlış olamazlar. Romalı askerler de böyle bir yanlışlığa düşemezler, çünkü zaten oradaydılar.

Eğer yanlış bir mezar söz konusu olsaydı, Yahudi yetkililer doğru olan mezardan bedeni çıkartıp diriliş söylentisine hemen son verirdiler.

Başka bir açıklama ise, dirilişten sonra İsa'nın öğrencilere görünmesinin aslında halüsinasyon ya da illüzyon olduğu şeklindedir. Ancak tarihsel durum ve elçilerin akıl yapıları halüsinasyonları yaratan psikolojik ilkelere yer vermemektedir.

O halde, gerçek bedene ne olmuştur, İsa nereye gitmiş-tir?

BAYILMA KURAMI

Birkaç yüzyıl önce Venturini tarafından ortaya atılan ve bugün de bazı kişilerin öne sürdükleri bayılma kuramına göre, İsa aslında ölmemiş; kan kaybından ve yorgunluktan bayılmıştır. Herkes İsa'nın öldüğünü sanmıştır. Fakat İsa daha sonra ken-dine gelmiş, öğrencileri de O'nun ölümden dirildiğini san-mıştır.

Dirilişe inanmayan kuşkucu Strauss bile İsa'nın bayılmış olması kuramına karşı çıkmıştır: "Mezardan yarı ölü bir du-rumda çalınmış, zayıf, hasta, tıbbi müdahaleye muhtaç olan; tedavisi, dinlenmesi ve güçlenmesi gereken bir kimsenin, öğrencilerine ölümü ve mezarı yenmiş görkemli bir Yaşam Ön-deri izlenimi vermesi olanaksızdır. Tam tersi, İsa'nın böyle bir baygınlıktan ayılmış olması, öğrenciler üzerinde daha önce-den yaratmış olduğu görkemli izlenimi bozardı. Üstelik bu olasılık, öğrencilerin kederini coşkuya, saygılarının tapınmaya dönüşmesi için son derece yetersizdir."

BEDEN ÇALINDI MI?

Başka bir kurama göre, Roma mangası uyurken öğrenciler bedeni çalmıştır. Ancak öğrencilerin içinde bulunduğu depres-yon ve korkaklıkları, böyle bir varsayımı ortadan kaldırıyor. Mezardaki askerlerle yüzleşme tehlikesini göze alacak kadar cesur ve girişken değildiler. Üstelik ruh durumları bunu yap-maya elverişli değildi.

Bu olasılık öğrenciler hakkındaki tüm bildiklerimizle çeliş-mektedir: Ahlaksal öğretileri, yaşam nitelikleri, İsa uğruna çektikleri acılar ve gördükleri zulümleri bu varsayımı ortadan kaldırıyor. Üstelik İsa'nın bedenini çalmış olmaları, terk edil-miş ve ümitleri kırılmış kaçakları, hiçbir baskının durdura-madığı cesur tanıklar haline getirmeye yetmez. Yahudi ve Romalı yetkililerin Mesih'in bedenini almış oldukları varsayımı ise aynı derecede mantık dışıdır. Yetkililer bedeni alıp sakladı-larsa, öğrenciler Kudüs'te dirilişi vaaz ederken, nerede oldu-ğunu neden söylemediler? Oysa bedeni bir arabaya koyup Kudüs'ün ortasına

sürebilirlerdi. Böylece Mesih inancını daha başlamadan yok etmiş olurlardı. Neden böyle yapmadılar?

İsa'nın öğrencilerinin böyle bir masal uydurup bunu, İsa'nın bedenini ortaya çıkarıp gösterecek kişilerin arasında vaaz etmeleri kuramı mantık dışıdır.

DİRİLİŞE KANIT

Oxford'da modern tarih bölümü başkanı olan Thomas Arnold, aynı zamanda "Roma Tarihi" adlı eserin yazarıdır. Tarihsel gerçekleri değerlendirme konusunda kanıtların önemini iyi bilmektedir. Kendisi şöyle demiştir: "Başka zamanların tarih-leri üzerinde yıllarca çalışmalar ve incelemeler yaptım. Bu tarihlerin kayıtlarını yazan kişilerin kanıtlarını değerlendirdim, ölçtüm ve sınıladım. İnsanlık tarihinde her çeşit kanıtla doğ-ruluğu ispatlanmış olan bir gerçek varsa, o da Tanrı'nın ölen ve ölümden dirilen Mesih aracılığıyla bize sunduğu büyük belirtidir."

Bütün kanıtları bir araya koyarak şunu söyleyebiliriz: Me-sih'in dirilişinden daha iyi ve çeşitli bir şekilde kanıtlanmış başka bir tarihsel olay yoktur. Harvard Üniversitesi profesör-lerinden ve Amerika'nın en büyük hukukçularından biri olan Dr. Simon Greenleaf elçilerin Mesih'in dirilişine ilişkin tanıklık-larının yasal değerini inceleyen kitabında şunları yazıyor: "İsa gerçekten ölümden dirilmemiş olsaydı, ısrarla dirilişi vaaz et-meleri olanaksızdı. Bugün adalet mahkemelerindeki yasal ka-nıt kurallarına göre Mesih'in dirilişi, tarihin en iyi desteklenen olaylarından biridir."

Başka bir hukukçu, Frank Morrison diriliş kanıtını çürüt-meye karar vermişti. İsa'nın gelmiş geçmiş en büyük insan-lardan biri olduğuna inanıyordu. Ama söz konusu diriliş oldu-ğunda İsa'nın öyküsüne mitoloji karıştığını düşünüyordu. İsa'nın son günleriyle ilgili bir inceleme yazmaya karar verdi. Bu çalışmasında dirilişin olmadığını kanıtlayacaktı. İsa'ya mantıklı ve aydın bir yaklaşımın dirilişi çürüteceğini düşünüyordu. Bununla birlikte, aldığı hukuk eğitimi ışığında kanıtları incelemesi düşüncelerini değiştirdi. En sonunda "Taşı Kim Kaldırdı?" adlı bir kitap yazdı. Kitabın ilk bölümü "Yazılmayı Reddeden Kitap" başlığını taşıyordu. Sonraki bölümlerde ise Mesih'in dirilişinin kanıtları

sergileniyordu. "Bu tarihsel olayla-rın tek mantıklı açıklaması, Tanrı'nın İsa'yı bedensel olarak ölümden dirilttiğidir. Bugün İsa Mesih'e iman eden bir kişi, ilk imanlılar gibi imanın masal ya da efsane üzerine değil, diri Mesih' e ve boş mezar kanıtlarına dayandığını bilebilir."

Hepsinden önemlisi, imanlı, ölümden dirilmiş olan Mesih'in gücünü kendi yaşantısında görebilir. Birincisi, günahla-rının bağışlandığını bilebilir (*1. Korintliler 15:3*).İkincisi, son-suz yaşama sahip olduğuna ve kendisinin de İsa gibi ölüm-den sonra dirileceğine ve sonsuza dek yaşayacağına emin olabilir (*1. Korintliler 15:19-26*).Üçüncüsü, anlamsız ve boş bir yaşamı bırakarak İsa Mesih'te yeni bir varlık olmak üzere değişebilir (*Yuhanna 10:10; 2. Korintliler 5:17*).

Sizin değerlendirmeniz ve kararınız nedir? Boş mezar ko-nusunda ne düşünüyorsunuz?

Eski İngiltere Adalet bakanlarından Lord Darling şu sonu-ca varıyor: "Hem olumlu hem de olumsuz; hem durumlara hem de koşullara bağlı o kadar çok kanıt var ki, dünyanın her jürisi, dirilişin gerçek olduğu kararını verecektir."

9. GERÇEK MESİH LÜTFEN AYAĞA KALKSIN!

İsa, kendisinin Tanrı'nın Oğlu Mesih olduğunu kanıtlayacak birçok kimlik kartına sahipti. Bu bölümde çoğu zaman göz ardı edilen, ama aslında en büyük kanıtlardan biri olan peygamberliklere değineceğim.

İsa, Mesih olduğunu kanıtlamak için sık sık Tevrat'taki peygamberliklere başvururdu. *İncil; Galatyalılar 4:4*, "Ama zaman dolunca Tanrı, Yasa altında doğanları özgürlüğe kavuşturmak için kadından doğan, Yasa altında doğanları özgürlüğe kavuşturmak için kadından doğan, Yasa altında doğan öz Oğlunu gönderdi" diyor. Bu ayetlerde Tevrat'ta ön-ceden bildirilen peygamberliklere referans yapılmaktadır. "Sonra Musa'nın ve tüm peygamberlerin yazılarından başla-yarak, Kutsal Yazıların hepsinde kendisiyle ilgili olanları onlara açıkladı" (*İncil; Luka 24:27*). Sonra onlara, "Ben daha sizlerle birlikteyken size şunları söylemiştim: Musa'nın Yasasından, peygamberlerin yazılarında ve Mezmurlarda (*Zebur*) benimle ilgili yazılmış olanların tümünün gerçekleşmesi gerekir" dedi (*İncil; Luka 24:44*). "Musa'ya iman etmiş olsaydınız, bana da iman ederdiniz. Çünkü o benim hakkımda yazmıştır" (*İncil; Yuhanna 5:46*). "Babanız İbrahim günümü göreceği için sevinçle coşmuştu. Gördü ve sevindi" (*İncil; Yuhanna 8:56*). İncil'i yazan elçiler de İsa'nın Tanrı'nın Oğlu olduğunu gös-termek için sık sık gerçekleşmiş olan peygamberliklere başvururdular. "Ama tüm peygamberlerin ağzından Mesih'inin acı çekeceğini önceden bildiren Tanrı, sözünü bu şekilde yerine getirmiştir" (*İncil; Elçilerin İşleri 3: 18*). "Pavlus, her zamanki gibi Yahudilere giderek art arda üç Sept günü onlarla Kutsal Yazılar üzerinde tartıştı. Mesih'in acı çekip ölümden dirilmesi gerektiğine dair açıklamalarda bulunuyor, kanıtlar gösteriyor-du. 'Size duyurmakta olduğum bu İsa, Mesih'tir'

diyordu" (*İn-cil; Elçilerin İşleri 17:2,3*). "Aldığım bilgiyi size öncelikle ilet-tim. Şöyle ki, Kutsal Yazılar uyarınca Mesih, günahlarımıza karşılık öldü, gömüldü ve Kutsal Yazılar uyarınca üçüncü gün ölümden dirildi (*İncil; 1. Korintliler 15:3,4*).

Tevrat'ta, bir tek kişinin yaşamında, İsa Mesih'te gerçekleşen 60 tane ana peygamberlik ve yaklaşık 270 tane küçük ön bildiri vardır. Butün bu peygamberliklere bakmak yararlı olacaktır. İsminiz ve unvanınızın ne denli önemli olduğunu belki şimdiye kadar hiç fark etmediniz. Ancak bu tür ayrıntılar, sizi dünya üzerinde yaşayan milyarlarca insandan ayırır.

TARİHTEKİ İŞARET

Tanrı buna benzer daha fazla ayrıntıyla Oğluna, Mesih'e, insanlığın Kurtarıcısına işaret etti. Böylece O'nu tarihte yaşa-mış diğer insanlardan ayırdı. Bu ayrıntılar 1.000 yıllık bir süre boyunca yazılmıştır, ama İsa'nın gelişine ilişkin 300'den fazla peygamberlik içerir. Olasılık bilimini kullanarak, bu peygamberliklerin yalnızca kırk sekizinin birtek kişide gerçekleşmesi olasılığının 10X157'de bir olduğunu hesaplıyoruz.

Üstelik peygamberlikler, Mesih'in gelişinden en az 400 yıl önce yapılmıştır. Bazı kişiler, bu peygamberliklerin İsa'dan sonra yazıldığını ve O'nun Tanrı'nın Oğlu olduğunu kanıtla-mak için uydurulduğunu söyleyebilir. Ne var ki, İbranice Tev-rat'ın Grekçe'ye ilk çevirisi olan Septuagint, yaklaşık M.O. 150-200 yıllarında çevrilmiştir. Bu Grekçe çeviri, peygamber-liklerin yazıldığı tarihle, Mesih'te gerçekleştiği tarih arasında en

az iki yüzyıllık zaman aralığı olduğunu kanıtlıyor.

Tanrı, tarihe yalnızca Mesih'in gerçekleştirebileceği bir işaret bırakıyordu. Tarihte yaklaşık olarak kırk kişi beklenen Mesih olduğunu iddia etmiştir. Ancak yazılan peygamberlikler yalnızca, bir tek kişide, İsa'da gerçekleşti.

Bu peygamberlikler nelerdir? Tanrı Oğlu'nun ortaya çıkışı-nı hangi olaylar gösterecekti?

Başlangıç olarak, Tekvin/Yaratılış 3:15'e dönmemiz gereklidir. Mesih'e ilişkin ilk peygamberlik burada bulunur. Kut-sal yazıların tümünde yalnızca bir tek kişi "kadının tohumundan" doğmuştur. Geri kalanların hepsine erkeğin tohumu da katılmıştır. Bu kişi aynı zamanda dünyaya gelecek ve Şey-tan'ın işlerini bozacaktır (başına saldıracak).

Tevrat, Yaratılış 9 ve 10. bölümlerde Tanrı bu kişinin özel-liklerini daha belirli hatlarla belirlemektedir. Nuh'un, Sam, Ya-fet ve Ham adlı üç oğlu vardır. Bugünün bütün uluslarının kökü bu üç adama dek uzanır. Ancak Mesih bunlardan yalnız-ca birinin, Sam'in soyundan gelecekti.

Daha sonra, M.Ö. 2.000 yılına gelindiğinde, Tanrı İbrahim adını verdiği bir kişiyi Kildanilerin Ur şehrinden çağırır. Tanrı İbrahim'e, Mesih'in onun soyundan geleceğini bildirir (*Tevrat, Yaratılış 12:3*). Dünyanın tüm ulusları İbrahim aracılığıyla kutsanaçaktır. İbrahim'in iki oğlu, İshak ve İsmail doğduğu zaman, Tanrı İshak'ı seçer; Mesih onun soyundan gelecektir (*Tevrat, Yaratılış 17:21*).

İshak'ın iki oğlu olur Yakup ve Esav; Tanrı

Yakup'un so-yunu secer (*Tevrat, Yaradılış 28; 35:10-12; Sayılar 24:17*). Yakup'un oniki oğlu olur ve uzun bir süre boyunca bunlardan İsrail'in on iki oymağı ortaya çıkar. Daha sonra Tanrı, Mesih'in Yahuda oymağı aracılığıyla geleceğini bildirir. Diğer onbir oymak elenmiş olur. Yahuda oymağının tüm aile soyları içinden de Yesse'nin soyu seçilir (*Tevrat; Yeşaya 11:1-5; 1. Sa-muel 16:1*).

Yesse'nin sekiz çocuğu vardır. *Tevrat; 2. Samuel 7:12-16* ve *Tevrat; Yeremya 23:5*'te Tanrı Yesse'nin bir tek çocuğunu seçer. Bu da Dayut'tur. Tanrı'nın Oğlu, kadının tohumundan doğacak, Sam'in soyundan, Yahudi ırkından, İshak'ın soyundan, Yakup'un soyundan ve Yahuda oymağını izleyerek Da-vut'un evinden çıkacaktır.

M.Ö. 1.012 yılında gelen bir peygamberliğe göre Mesih'in elleri ve ayakları delinecektir (*Tevrat; Mezmur 22:6-18; Zekeriya 12:10; İncil; Galatyahlar 3:13*'le kıyaslayın). Bu peygamberlik Romalılar çarmıha gerilme yoluyla idamı keşfetmeden 800 yıl önce yazılmıştır.

Tevrat, Yeşaya 7:14'teki peygamberliği göre Mesih baki-reden doğacaktır; insan planlamasının ve kontrolünün dışında, doğal olmayan bir döllemeyle doğal bir doğum olacaktır. *Tevrat; Yeşaya* ve *Zebur-Mezmurlar*'da Mesih'in başından geçecek olan birçok olay peygamberlik şeklinde yüzyıllar öncesinden bildirilmiştir (*Tevrat; Yeşaya 8:14; 28:16; 50:6; 52:13; 60:3; Zebur-Mezmurlar 22:7,8; 118:22*). Mesih'in geldiği zamanki toplumsal durum, insanlarla ilişkileri, Yahudilerin onu reddedişi, Yahudi olmayanların iman edişleri önceden yazılmıştır. Mesih'ten hemen önce ortaya çıkacak olan haberci, çöldeki ses, Rab'bin yolunu

hazırlayacak olan kişi, Vaftizci Yahya peygamberlikle kaydedilmiştir (*Tevrat; Yeşaya 40:3; Malaki 3:1*).

OTUZ PARÇA GÜMÜŞ

Mesih'in yaşantısını daha da belirleyecek olan bir peygamberliğin yedi küçük ön bildirisine bakalım (*Tevrat; Zekeriya 11:11-13; Zebur - Mezmurlar 41; Yeremya 32:6-15 ve İncil; Matta 27:3-10. Yeremya 32:6-15.ve Matta 27:3-10'lakıyas-layın*). Burada Tanrı, Mesih'in **(1)**bir arkadaşı tarafından, **(2)**otuz parça, **(3)**gümüş karşılığında, **(4)**ele verileceği ve gü-müşün **(5)**bir tapınakta, **(6)**yere atılacağını ve **(7)**bir çöm-lekçi tarlası satın almak için kullanılacağını bildiriyor.

Tevrat, Mika 5:2'de Tanrı, Mesih'in doğum yeri olarak dünyanın bütün şehirlerini bırakıp 1.000 kişiden az nüfusa sa-hip olan Beytlehem şehrini seçmiştir.

Tanrı, daha sonra bir dizi peygamberlikle, bu kişiyi ayıra-cağı zaman sırasını bile tanımlamıştır. Örneğin *Tevrat, Malaki 3:1'de* ve diğer dört Tevrat ayetine göre Mesih'in Kudüs'teki tapınağa gelmesi gerekliydi. Tapınağın M.S. 70 yılında yıkıldı-ğını ve bir daha hiç yapılmadığını hatırlarsak bu ayetlerin önemini kavrayabiliriz.

Mesih'in geleceği soyun titizlikle çizilmesi, yer, zaman, doğumda yatırıldığı yemlik, insanların tepkileri, ele verilme ve ölüm biçimi yüzyıllarca önceden titizlikle bildiriliyor. Ancak bü-tün bunlar, Tanrı'nın Oğlunu, ayırt edebilmemiz için yüzlerce ayrıntıdan yalnızca bir kaçıdır.

İTİRAZ: GERÇEKLEŞEN BU PEYGAMBERLİKLER

YALNIZCA BİR TESADÜFTÜR

Bir kuşkucu, "Nedenmiş efendim, bu peygamberliklerin ba-zılarını Musa'nın, Bush'un yaşamında da bulabilirsiniz" diye soruyor.

Evet, bu peygamberliklerden bir ya da ikisinin başka insanların yaşamlarında gerçekleştiği doğrudur. Ancak 60 ana peygamberlik ve 270 küçük ön bildirinin hepsinin üzerinde gerçekleştiği tek kişiyi bulamazsınız. Aslında bu peygamberliklerin yarısının bile İsa Mesih'ten başka bir kişinin yaşamında gerçekleştiğini kanıtlayabilene Denver kentindeki İmanlı bir yayın kuruluşu 1.000 dolarlık ödül verecektir.

Amerikan Bilim Derneği, çağdaş olasılık bilimini kullanarak sekiz peygamberliği incelemiştir. Yalnızca sekiz peygamberliğin bir kişide gerçekleşmesi olasılığı 10X17'de birdir. Yani 100.000.000.000.000.000 kişiden yalnızca birisinin yaşamında bu peygamberlikler gerçekleşebilir. 10X17 tane gümüş lirayı alın ve Texas'ın yüzölçümünü bunlarla kaplayın. Tüm eyaletin üzeri üst üste iki sıra gümüş lirayla kaplanacaktır. Sonra bir adamın gözlerini bağlayın ve yerden doğru olan gümüş lirayı seçmesini söyleyin. Bu adamın doğru lirayı seçme olasılığı nedir? İşte aynı şekilde, peygamberlerin bu sekiz peygamberliği bir tek kişide gerçekleşecek şekilde tahmin etme olasılıkları da aynı derecededir.

Bu peygamberlikler Tanrı tarafından verilmiş olsun, ya da peygamberler kafalarından uydurmuş olsunlar, hepsinin bir kişide

gerçekleşme olasılığı 10X17'dir ve hepsi de yalnızca İsa Mesih'te gerçekleşmiştir.

Bu da peygamberlikleri yalnızca Tanrı'nın esinlemiş olduğunu açıkça ortaya koyuyor.

BAŞKA BİR İTİRAZ

Bir başka itiraz da İsa'nın Yahudi peygamberliklerini bilerek gerçekleştirdiği iddiasıdır. Bu iddia ilk bakışta mantıklı görünebilir, ancak Mesih'in gelişinin birçok ayrıntıları tümüyle insan denetiminin dışındadır. Örneğin doğum yeri, doğuş şekli, Yahuda'nın ihaneti, ihanet fiyatı, ölüm şekli, insanların tepkileri, İsa'yı aşağılamaları, tükürmeleri, giysileri için bahis oynamaları... Kısacası peygamberliklerin yarısından fazlası İsa'nın denetiminin tümüyle dışındadır. İşte bu yüzden İsa da, elçiler de iddialarını kanıtlamak için yazılı peygamber-liklere başvurular.

Tanrı neden bu kadar çok belirtiyeye gerek gördü? Bence İsa Mesih dünyaya geldiği zaman, O'nun, tüm belirleyici kim-lik kartlarına sahip olmasını istedi. Ama İsa Mesih'in en heyecan verici yönü insanların yaşamlarını değiştirmek için gelmiş olmasıydı. Gelişini destekleyen yüzlerce Tevrat ayetleri, peygamberliğinin doğru olduğunu gösterdi. Ve yine kendisiyle ilgili bizim için yapılan şu vaadi de yalnızca İsa gerçekleştirmiştir: "Size yeni yürek vereceğim ve içinize yeni ruh koyacağım..." (*Tevrat; Hezekiel 36:25-27*); "Bir kimse Mesih'te ise, yeni yaratıktır; eski şeyler geçmiş, her şey yeni olmuştur" (*İncil; 2. Korintliler 5:17*).

10. İSA'DAN BAŞKA BİR YOL YOK MU?

Son zamanlarda Texas Üniversitesi'nin mezunlarından biri ya-nıma gelip, "Neden Tanrı'ya giden tek yol İsa'dır?" diye sor-du. İsa'nın, Tanrı'ya giden tek yol olduğunu söylediği yerleri gösterdim. İncil'in ve elçilerin tanıklıklarının güvenilir olduğu-nu, İsa'ya Kurtarıcı ve Rab olarak iman etmek için yeterince kanıt olduğunu açıkladım. Ama çocuk yine aynı soruyu sordu. "İyi ama, neden İsa? Tanrı'yla ilişki kurabileceğim başka bir yol yok mu? Peki ya diğerleri? Kişi yalnızca iyi ve ahlaklı bir yaşam sürerek Tanrı'ya ulaşamaz mı? Tanrı eğer söylediğiniz gibi sevgi doluysa neden tüm insanları oldukları gibi kabul etmiyor?"

Bir iş adamı bir keresinde bana şöyle demişti: "Tamam, İsa'nın Tanrı'nın Oğlu olduğunu kanıtladınız. Ama İsa'dan başka Tanrı'ya giden hiçbir yol yoktur demeyin bari."

Yukarıdaki yorumlar bugün birçok kişinin sorularını dile getiriyor. Gerçekten, insanın Tanrı'yla ilişki kurması ve günah-larının bağışlanması için neden İsa'yı Kurtarıcı ve Rab olarak kabul etmesi gereklidir? Bu tür soruların nedeni insanların Tanrı'nın kim olduğunu bilmemelerinden kaynaklanıyor. Ge-nelde şöyle soru sorulur: "Sevgi dolu bir Tanrı, günahkar in-sanın cehenneme gitmesine nasıl izin verebilir?" Fakat, "Kut-sal, adil ve doğru olan bir Tanrı nasıl günahkar insanı yanında barındırabilir?" Birçok kişi Tanrı'nın sevgi dolu bir Tanrı oldu-đuna inanıyor, ama işte o kadar... Oysa Tanrı yalnızca sevgi Tanrısı değildir. Tanrı aynı zamanda doğru, adil ve kutsaldır.

Tanrı'yı çoğu zaman sıfatları aracılığıyla tanırız. Ancak sı-fat Tanrı'nın bir parçası değildir. Tüm sıfatları; doğruluğu, sevgiyi, adaleti ve kutsallığı alıp birbirine eklersek, toplamı Tanrı eder gibi bir düşünce gerçeğe uygun değildir. Sıfat, Tanrı hakkındaki bir gerçeği ifade eder. Örneğin "Tanrı sevgidir" dediğim zaman, sevginin Tanrı'nın bir parçası olduğunu söylemiyorum. Tanrı sevmektedir, çünkü kendisi sevgidir.

Ancak insanlığın günaha düşmesiyle başlayıp gelişen bir sorun vardır. Tanrı başlangıçta erkek ve kadını yaratmaya karar vermiştir.

İncil'e göre Tanrı, sevgisini ve görkemini pay-laşmak için insanı yaratmıştır. Ne var ki, Adem ve Havva Tanrı'ya baş kaldırmış ve kendi isteklerini yapmak istemişler, bu şekilde de insan soyuna günah girmiştir. O andan itibaren insanlık günahkar olmuş ve Tanrı'yla insan arasında derin bir uçurum oluşmuştur. Tanrı görkemini paylaşmak için insanları yaratmış, fakat insanlar O'nun buyruğunu reddetmiş ve günahı tercih etmişlerdir. Tanrı sevgi dolu olduğu kadar kutsal, adil ve doğru bir Tanrı olduğundan günahkar insanı yok etmesi gerekiyordu. İncil, "günahın ücreti ölümdür" der. Dolayısıyla ortada büyük bir sorun vardır.

Bu sorunu çözmek için Tanrı Oğlu İsa, insan bedeni ala-cak ve dünyaya gelecekti. Yuhanna 1. bölümde bu konu açık-lanıyor. Tanrısal Söz'ün beden alması ve aramızda yaşaması anlatılıyor. Yine İncil; Filipililer 2.bölümde, TanrıOğlu'nun tüm yüceliğinden soyunarak kul özünü aldığı söyleniyor.

İsa, Tanrı'ydı ama aynı zamanda insan bedeni almıştı. Kendi seçimiyle günahsız bir yaşam sürdürdü ve Baba'ya ta-mamen itaat etti. "Günahın ücreti ölümdür" sözleri O'nun için geçerli değildi. Çünkü kısıtlı bir insan olmasına karşın aynı zamanda da sınırsız Tanrı'ydı. Tüm dünyanın günahlarını üst-lenecek sonsuz güce sahipti. 2.000 yıl önce çarmıha gerildiği zaman kutsal, doğru ve adil olan Tanrı, tüm öfkesini Oğlu'nun üzerine döktü. Tanrı'nın, insanın günahları üzerindeki öfkesi kalkmıştı. Çünkü bu günahların cezasını İsa kendi üzerine al-mıştı.

İnsanlara sık sık, "İsa kimin için öldü?" sorusunu sorarım ve genellikle, "Benim için" ya da "Dünya için" yanıtını alırım. "Evet, doğru" derim, "ama başka kimin için öldü?" "Bilmiyo-rum" diye cevap verdikleri zaman "Baba Tanrı için" yanıtını veririm. Mesih yalnızca bizim için değil Baba için de öldü. *İn-cil, Romalılar* 3.bölümde aklanmadan söz edilirken bu da an-latılıyor. Aklanma, "gerekenin tedarik edilmesi" anlamına gelir. İsa çarmıhta öldüğü zaman yalnızca bizim uğrumuza de-ğil, Tanrı doğasının gereğini yerine getirmek, Tanrı'nın insan günahlarına karşılık vereceği cezayı çekmek için de öldü.

İsa'nın çarmıhta sunduğu bağışlamayı göstermek için uzun bir süre önce gerçekleşen bir olayı anlatabilirim. Genç bir kadın arabasıyla çok hızlı gitme suçundan tutuklanmıştı. Kendisine suç bildirisi yapıldı ve yargıcın önüne çıkarıldı. Yar-gıç suçlamayı okudu ve "Doğru mu, değil

mi?" diye sordu. Kadın, "Doğru" diye yanıtladı. Bunun üzerine yargıç tokmağını vurdu ve kadını yüksek miktarda para cezasına çarptırdı. Ardından tuhaf bir şey oldu. Yargıç ayağa kalktı, cübbesini çıkardı, kürsüden indi ve cezayı kendisi ödedi. Nedir bunun açıklaması? Yargıç, kadının babasıydı. Kızını seviyordu, ama aynı zamanda adil bir yargıçtı. Kızı kurallara uymamıştı. "Seni seviyorum ve bağışlıyorum. Gidebilirsin" de diyemezdi. Çünkü o zaman doğru bir yargıç olamazdı. Ama kızını o kadar çok seviyordu ki, yargıç cübbesini çıkarıp, kürsüden indi, babası olarak kadını temsil etti ve cezayı kendisi ödedi.

Bu örnek, Tanrı'nın İsa Mesih aracılığıyla günahlarımızı nasıl bağışladığını kısmen gösteriyor. Bizler günahlıyız. İncil; "Günahın ücreti ölümdür" der. Tanrı bizi ne kadar çok severse sevsin, tokmağı vurup ölüm cezası vermek zorundadır, çünkü adil ve doğru bir Tanrı'dır. Ama aynı zamanda sevgi dolu bir Tanrı olduğundan, tahtından inip insan bedeni alıp İsa Mesih kimliğine bürünerek günahlarımızın cezasını ödedi. Çarmıha gerilerek öldü.

Birçok kişi "Neden?" diye sorabilir, "bütün bunlara hiç gerek yoktu ki... Tanrı bunları yapmadan da bizi bağışlayamaz mı?" Hatta bir fabrika müdürü, "İşçilerim bir şey kırdıklarında, ben onları bağışlıyorum, oluyor bitiyor" demişti. Sonra da ba-na dönüp, "Ben bağışlayabiliyorsam, Tanrı haydi haydi bağışlar" diye ekledi. Oysa insanlar şunu fark edemiyorlar: Bağış-lamanın olduğu yerde ödenecek bir ücret de vardır. Örneğin, diyelim ki kızım evde bir lamba kırdı. Ben de sevgi dolu, ba-ğışlayıcı bir babayım. Kızımı kucığıma alıp, "Olur böyle şeyler, canım, seni bağışlıyorum" diyorum. Diyeceksiniz ki, "Tanrı da böyle yapsın!" Peki ama, kızımın kırdığı lambanın ücretini kim ödeyecek? Her zaman için bağışlama karşılığında ödenen bir bedel vardır. Biri gelip herkesin içinde size hakaret etti. Siz de onu kibar bir şekilde bağışladınız. Ancak, hakaretin bedelini kim ödeyecek? Siz...

İşte Tanrı'nın yaptığı da budur. Tanrı, "Seni bağışlıyorum" demiş, bedelini de çarmıhta kendisi ödemiştir.

11. İSA YAŞAMIMI DEĞİŞTİRDİ

İsa Mesih yaşıyor. Şu anda yaşıyor olmam ve çalışabilmem İsa Mesih'in ölümünden dirilmesinin kanıtıdır.

Thomas Aquinas, "Her can mutluluğa ve yaşamın anlamına susamıştır" demiştir. Gençliğimde mutlu olmak istiyordum. Elbette bunda bir yanlışlık yoktur. Tüm dünyanın en mutlu insanlarından biri olmak istiyordum. "Ben kimim?", "Neden dünyaya geldim?", "Nereye gidiyorum?" gibi sorulara yanıt arıyordum.

Ama hepsinden çok özgürlüğün peşindeydim. Tüm dünyanın en özgür insanlarından biri olmak istiyordum. Özgürlük bence insanın istediği yere gidebilmesi ya da istediğini yapa-bilmesi değildi. Çünkü zaten bunları yapabilen çok kişi var. Bence özgürlük, "Yapman gereken şeyi yapabilecek güce sa-hip olmaktı." Çoğu insan ne yapması gerektiğini biliyor, an-cak yeterli güce sahip değil. Zincirlenmiş durumda.

Bu yüzden yanıt aramaya başladım. Hemen herkesin ya-şamında az ya da çok dinle ilgili bir şeyler olduğunu gördüm ve ben de kalkıp bir kiliseye gittim. Ama gittiğim yanlış bir kiliseydi. Belki bazılarınız ne demek istediğimi anlamıştır: İçerdeyken, kendimi dışarıda olduğumdan daha kötü hissediyordum. Sabah gittim, öğlen gittim ve akşam gittim.

Ben her zaman çok pratik bir insanımdır. Eğer bir şey işe yaramazsa, onu kaldırıp atarım. Dini kaldırıp bir kenara attım.

Daha sonra, "Belki de yanıt, mevkidir" diye düşündüm. Önder olmak, bir amaç peşinde koşmak, kendinizi buna adanmak ve tanınmak belki de içimdeki boşluğu doldura-bilirdi. Gittiğim ilk üniversitede sınıf başkanlığına aday oldum ve kazandım. Kampüste herkes tarafından tanınmak, kararlar vermek, üniversitenin ve öğrencilerin parasını harcamak çok hoştu. Ama sonunda yoruldu ve sıkıldım. Pazartesi sabahları, başımda geceden kalan bir ağrıya kalkardım, küfür ederek önümdeki beş günü göğüslemeye girişirdim. Kendimi mutluluğa yakın hissettiğim üç gün vardı: Cuma, Cumartesi ve Pazar. Sonra o berbat koşturmaca yeniden başlardı.

Ah, insanları üniversitede nasıl da aldatmıştım. Beni, gördükleri en

mutlu ve neşeli; yaşamın etini yiyip kemiğini savuran, vur patlasın çal oynasın diyerek günlerini geçiren, gamsız bir kişi sanırlardı. Öğrencilerin parasıyla herkesten çok sayıda parti verir, çılgınca eğlenirdik. Ancak insanlar benim mutluluğumun diğer çoğu insaninki gibi sabun köpüğü olduğunu fark etmediler. Oysa mutluluğum koşullara bağlıydı. Eğer işler iyiye, ben de iyiydim; kesatsa, ben de öyleydim...

Okyanusta küçük bir tekne gibiydim; dalgalarla ve koşullarla sallanıyor, itilip sürükleniyordum. İncil'de bu tür yaşamı simgeleyen bir terim var: Cehennem. Ancak benim-kindenden başka türlü yaşayan insanlara rastlamamıştım. Kimse bana farklı bir yaşam olduğunu anlatmamış ve bu yaşamı sürececek güç vermemişti. Ne yapmam gerektiğini çok kişi bana söyleyebiliyor, ancak yapacak gücü veremiyordu. Ümit-sizliğe kapılmıştım.

Bu ülkenin üniversitelerinde ve kolejlerinde yaşamın anlamını, gerçeğini ve amacını bulma konusunda daha içten-likle çaba gösteren birkaç kişi vardı. Ama ben henüz bunu bulmamıştım. Üniversitenin içinde ve çevresinde küçük bir insan grubu vardı. Bunlar sekiz öğrenci ve iki fakülte üyesiydi; yaşamlarında farklı bir şeyler vardı. Neden yaşadıkları, neye inandıklarını bilen insanlar görüntüsü veriyorlardı. Bu tür insanlarla beraber olmaktan her zaman hoşlanmı-şımdır. Ortak noktalarımız olup olmadığına pek aldıriş et-mem. Bu yüzden bazen bazı imanlıları köklü önderlere ter-cih ederim. Tanıştığım imanlıların bazıları o denli yüzeysel ki, yalnızca imanlı maskesi taşıyıp taşımadıklarını merak edi-yorum. Ancak demin sözünü ettiğim bu küçük grup nereye gittiklerini iyi biliyorlardı. Özellikle üniversite öğrencileri arasında bunu bulmak çok zordur.

Bu insanlar yalnızca sevgiden söz etmekle kalmıyor, sev-giyi yaşıyorlardı. Üniversite yaşamının zorluklarına aldıriş etmiyorlardı. Gerçekten mutluydular, üstelik mutlulukları be-nimki gibi koşullara bağlı değildi. Sanki bitmek bilmeyen iç-sel bir sevinç kaynakları vardı. Evet, son derece mutluydular. Onlarda bende olmayan bir şey vardı.

Sıradan bir öğrenci olduğumdan, başkasının sahip olduğunu ben de elde etmek isterdim. Bu yüzden üniversitelerde okuyanlar bisikletlerini zincirlerle sımsıkı kilitlerler. Eğer çoğu kişinin iddia ettiği gibi çağın sorunlarına yanıt eğitimse, üniversitelerin en erdemli insanların barındığı yerler olması gerekir. Oysa hiç de öyle değildirler.

Neyse, ben değişik bul-duğum bu insanlarla arkadaş olmaya karar verdim.

Bu karardan iki hafta sonra, öğrenci birliğinde bir masa-nın çevresinde oturuyorduk. Konu Tanrı'nın çevresinde dön-meye başladı. Güvensiz bir kişiyse ve konuşma Tanrı'ya dönmüşse, hemen cephe alırsınız. Bilirsiniz, hemen her top-lulukta büyük çeneler vardır. Hani her şeyle dalga geçen ve her konuya bir etiket yapıştırmaya bayılanlar: "Ha ha ha! Hıristiyanlık mı? Bu, ilkel saftoronlar için! Bilimselliği yok!"

Böyle insanların hedefi olmamak için fazla ilgilenmi-yormuş gibi göründüm. İskeleme yaslanarak karşımdaki öğrencilerden birine baktım ve sormaya başladım: "Söyleyin, yaşamlarınızı ne değiştirdi? Neden diğer öğrenciler, önderler ve profesörler gibi yaşamıyorsunuz?"

Genç kadın hiç gülümsemeden gözlerime baktı ve üniversite çevresinde aşığılanacak bir neden söyledi: "İsa Mesih." Hemen "Allah aşkına!" dedim, "bana bu safsatayı yutturmaya çalışmayın. Yeterince din masalı dinledim. Kiliseye gidip İncil falan dinledim. Bana dinden bahsetmeyin." Genç kadının yanıtı hemen geldi, "Bayım, din demedim. İsa Mesih dedim." Daha önce hiç dikkat etmediğim bir şeyi ortaya koyuyordu. Mesih inancı (Hıristiyanlık) din değildir. Din, insan-ların iyi işler yaparak Tanrı'ya ulaşmaya çalışması demektir. Oysa Mesih inancı, İsa Mesih aracılığıyla Tanrı'nın insanlara ulaşması demektir.

Herhalde Mesih inancıyla ilgili en yanlış düşüncelere sahip olan kimseler üniversitelerde bulunur. Yakın zamanda bir öğretim üyesi, "Kiliseye giden herkes Hıristiyan olur" gibi şeyler söylüyordu. Kendisine sordum: "Garaja girmekle araba mı oluyorsunuz?" Gerçekten de arada hiçbir bağlantı yoktur. İmanlı (Hıristiyan) Mesih'e iman eden kişidir.

İşte tanıştığım bu yeni arkadaşlar İsa Mesih'in Tanrı'nın Oğlu olduğunu; insan bedeni aldığını, dünyaya gelip insanla-rın arasında yaşadığıını, insanlığın günahları uğruna çarmıhta öldüğünü, gömüldüğünü, üç gün sonra ölümden dirildiğini ve yirminci yüzyılda yaşayan bir kişinin yaşamını değiştirebileceğini söylediler.

Bütün bunların palavra olduğunu düşünüyordum. çoğu imanlının yürüyen budalalar olduğuna emindim. Çünkü bazılarıyla tanışmıştım.

Ama bu kişiler bana defalarca meydan okudular. Sonunda onların tartışma önerisini kabul ettim, ama bunu gu-rurumdan yaptım. Onların iddialarını çürütmeyi planlıyordum. Ne var ki, gerçeklerin bulunduğunu

bilmiyordum. İnsanın oturup da değerlendirebileceği kanıtlar olduğunu hayal edemezdim.

Sonunda, İsa'nın iddia ettiği kişi olduğunu düşünmeye başladım. Aslında yazdığım ilk iki kitapta Mesih inancını çürütmek amacını güdüyordum. Ama bunu yapamadığımı görünce iman etmeye karar verdim. Son 13 yılımı İsa Mesih'e iman etmenin akılcı temellere dayandığını kanıtlayan belgeleri toplamakla geçirdim.

Ne var ki, o zamanlar bazı sorunlar vardı. Aklım Mesih inancının doğru olduğunu söylüyor. Ancak iradem beni başka bir yöne çekiyordu. Mesih'e iman etmekle benliğimden tamamen vazgeçeceğimi düşünüyordum. Her türlü eğlenceyi, yaşama renk katan her türlü etkinliği bırakmak zorunda kalacağımı sanıyordum. İsa, İncil'de şöyle diyordu: "İşte ka-pıda durmuş, kapıyı çalıyorum. Eğer biri sesimi işitir ve kapıyı açarsa, onun yanına gireceğim, ben onunla ve o da benimle, birlikte yemek yiyeceğiz" (*İncil; Vahiy 3:20*).

İmanlı arkadaşlarımla ne zaman birlikte olsam, içimde bir çelişki başlıyordu. En mutsuz olduğunuz zamanlarda mutlu insanlarla birlikte olursanız bunun ne kadar rahatsız edici bir deneyim olduğunu anlarsınız. Artık bu çelişki öyle bir hal almıştı ki, geceleri yatağa girdiğimde sabahlara kadar uyuyamıyordum. Sonunda bir karar vermem gerekiyordu, yoksa aklımı kaçıracaktım.

1959 yılında, Aralık 19'unda, üniversitede ikinci yılım-dayken iman ettim.

O gece dua ettim ve sonucunda yaşamım değişti. Ölümünden dirilmiş olan, yaşayan Mesih'le ilişki kurmak için dua ettim ve o zamandan beri, Mesih yaşamımdaki çok şeyi değiştirdi.

İlk önce, "Rab İsa, çarmıhta benim uğruma öldüğün için teşekkür ederim" dedim. İkinci olarak, "Yaşamımda seni hoşnut etmeyen şeyler için özür diliyorum, beni bağışlayıp aklamamı istiyorum" dedim. (Kutsal Kitap; "Suçların kan kır-mızı olsa da, kar gibi beyaz olacaktır" diyor). Üçüncü olarak da şöyle dedim: "Şimdi tek bildiğim şekilde yaşamımın ve yüreğimin kapısını sana açıyor, Rab'bim ve Kurtarıcım olarak sana iman ediyorum. Yaşamımın denetimini sen al. Beni içten dışa doğru değiştir. Beni olmamı istediğin gibi yap." En sonunda, "Yaşamıma iman yoluyla geldiğin için sana teşekkür ederim" diyerek sözlerimi bitirdim. İmanım cahillik üzeri-ne değil, tarihsel kanıtlara ve Tanrı Sözü'ne

dayalıydı.

Ne var ki, dua ettikten sonra hiçbir şey olmadı. Oysa ben şimşekler ve gök gürültüleri bekliyordum. Acaba İsa gerçekten yaşamıma geldi mi diye düşünmeye başladım.

Ancak size şunu söyleyeyim: Dua ettikten altı ay ile bir buçuk yıllık süre içinde yaşamım değişti. Üniversitede tarih bölümü başkanıyla bir konuşma yapıyordum. Ona yaşamımın değiştiğini anlatırken sözümü keserek, "Oğlum" dedi, "Tanrı'nın yirminci yüzyılda gerçekten yaşamları değiştirdiğini mi söylemek istiyorsun? Söyle bakalım yaşamının hangi alanlarını değiştirdi?" Kırk beş dakika kadar beni dinledikten sonra, "Tamam, bu kadar yeter!" diye konuyu kapattı.

Ona anlattığım alanlardan biri rahatsızlığımıydı. Kendimi daima bir şeylerle meşgul olmak zorunda hissediyordum. Örneğin; fakülte kampüsünde yürürken bile kafamın içi çelişkilerle, yapmam gereken bir sürü şeyle dolu bir kazan gi-biydi. Oturup derslerimle ilgilenmeye çalışır, ama yapamaz-dım. Mesih'e iman etmeye karar verdikten birkaç ay sonra aklımı bir tür esenlik kapladı. İsa'ya iman ettikten sonra hiç sorunum olmadı demek istemiyorum, ama o sıkıntılarla mü-cadele edecek gücü buldum. Ve bu gücü dünyadaki hiçbir şeyle değişmem.

Yaşamımda değişen başka bir alan da öfkem oldu. Biri bana yan bakmaya görsün, hemen küplere binerdim. Üniversitenin ilk yılında bir adamı öldürmeye çalışırken aldığım yaraların izlerini hala üzerimde taşıyorum, öfke öyle güçlü bir parçam olmuştu ki, onunla savaştığım gücü bulamıyordum. Oysa Mesih'i yaşamıma kabul ettiğimden beri, on dört yılda yalnızca bir kez kendimi kaybedecek kadar öfkelenmişim.

Yaşamımda gurur duymadığım başka bir alan daha vardı. Ancak bundan söz etmek istiyorum. Çünkü bunu değiştirecek bir tek kaynak olduğuna inanıyorum. O da ölümden dirilmiş olan ve yaşayan İsa Mesih'tir. Yaşamımın bu alanı nefretti. Nefretin kölesiydim. İnsanlara gıcık oluyor ve kin besliyorum. Ama aslında ben de herkes gibi güvensizdim. Ne zaman kendimden farklı biriyle tanışsam, kendimi tehdit edilmiş hissediyordum.

Ama dünyada herkesten çok nefret ettiğim bir kişi vardı. O da babamdı. Ondan iliklerime kadar nefret ediyordum. Ba-bam kasabanın alkoliğiydi. Eğer küçük bir kasabada yaşıyor-

sanız ve babanız ayyaşlığıyla ün salmışsa ne demek istediğimi anlarsınız. Herkes onu tanıyordu. Arkadaşlarım okuluma gelirler, babamın çıkardığı rezaletlerle alay ederlerdi. Bunun beni rahatsız ettiğini düşünmezlerdi. Ben de diğer insanlar gibi dıştan gülüyor, ama içten kan ağlıyordum. Eve döndüğüm zamanlarda annemi öyle kötü dövölmüş bir şekilde bulurdum ki, yerden kalkacak durumda bile olmazdı. Arkadaşlarım eve geldiğinde, babamı dışarı çıkarıp ahıra kilitler, ahırın kapısına arabayı park ederdim, Arkadaşlarıma da babamın evde olmadığını söylerdim. Babamdan herkesten çok nefret ediyordum.

Mesih'e iman ettikten belki de beş ay kadar sonra Tan rı'dan İsa Mesih aracılığıyla gelen bir sevgi yaşamıma öyle bir şekilde girdi ki, bütün nefretimi söküp aldı. Artık baba-mın gözlerine bakıp, "Babacığım, seni seviyorum" diyebilirdim. Bu sevgiyi gerçekten yaşıyordum. Üstelik bunu yaptığım şeylerle ortaya koyunca, babam büsbütün sarsıldı.

Özel bir üniversiteye transfer olduktan sonra ciddi bir trafik kazası geçirdim. Boynum özel bakım altındaydı, eve getirildim. Babamın odaya gelişini hiç unutamayacağım. "Oğlum benim gibi bir babayı nasıl sevebiliyorsun?" diye sordu. Onunla İsa Mesih'i paylaştım. "Baba, Mesih'in yaşamıma gelmesine izin verdim" dedim. "Bunu tam olarak açık-layamıyorum, ama O'ndan aldığım güçle, yalnızca seni değil, diğer insanları sevip kabul edebiliyorum" dedim.

Kırk beş dakika sonra yaşamının en heyecanlı anlarından biri gerçekleşti. Ailemden biri, beni çok iyi tanıyan bir kişi, babam, gözlerime bakarak, "Oğlum, Tanrı bunu senin yaşantında yapabiliyorsa, ben de O'na aynı fırsatı tanımak istiyorum" dedi. Ardından benimle birlikte dua etti ve Me-sih'e iman etti.

Değişikliklerin gelmesi genellikle günler, haftalar hatta yıllar alır. Daha önce de söylediğim gibi benim yaşamım altı ay ile bir buçuk yıl içinde değişmişti. Oysa babamın yaşamı hemen o anda gözlerimin önünde değişiverdi. Sanki biri elini uzatıp lambayı yakıvermişti. Ne

daha önce ne de sonra böyle çabuk bir değişim görmedim. Babam o andan sonra içkiye yalnızca bir kez elini sürdü. Evet, bir kez daha İsa Mesih'in yaşamları değiştirdiğine tanık oldum.

Mesih inancıyla alay edebilirsiniz, dalga geçip aşağılayabilirsiniz. Ama gerçekten insanların yaşamlarını değiştiriyor. Mesih'e iman ederseniz, tavırlarınızı ve hareketlerinizi gözle-yin. Çünkü Mesih yaşamınızı değiştirmeye başlayacaktır.

Ne var ki, Mesih inancı başkalarına zorla kabul ettirebi-leceğiniz bir şey değildir. Sizin yaşamınız yalnızca size aittir. Başka bir deyişle her koyun kendi bacağından asılır. Sizinle tek paylaşabileceğim, kendi öğrendiklerimdir. Bundan sonrası size aittir. Kararı vermek size bağlıdır.

Belki de benim duam size yardımcı olabilir:

"Rab İsa, sana ihtiyacım var. Çarmıhta benim uğruma öldüğün için teşekkür ederim. Beni bağışla ve akla. Şu anda Sana, Rabbim ve Kurtarıcım olarak iman ediyorum. Beni ol-mamı istediğin gibi bir kişi yap. İsa Mesih'in adında. Amin."

Bu Kitap beğendiniz mi?

Daha fazla ücretsiz e-Kitaplar Hristiyan Kitaplar.com'dan [indirebilirsiniz](#).

yazar olarak beğendiniz mi? [Yazarın tüm kitaplar şuradan indirebilirsiniz](#).

[Türkiye'de Kilise Adresleri](#)